

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YARATICI DÜŞÜNME
BECERİLERİ İLE ÖĞRETMEN DAVRANIŞLARININ
ÖĞRENCİLERİN YARATICI DÜŞÜNME BECERİLERİNİN
GELİŞİMİNE KATKISI ARASINDAKİ İLİŞKİ**

DUYGU ÇAĞ ADIGÜZEL

DENİZLİ-2016

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YARATICI DÜŞÜNME BECERİLERİ
İLE ÖĞRETMEN DAVRANIŞLARININ ÖĞRENCİLERİN YARATICI
DÜŞÜNME BECERİLERİNİN GELİŞİMİNE KATKISI ARASINDAKİ
İLİŞKİ**

Duygu ÇAĞ ADIGÜZEL

**Danışman
Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM**

Denizli-2016

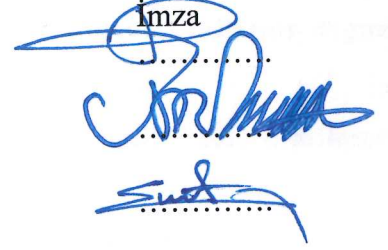
YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Bu çalışma, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı'nda jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Ruhi SARP KAYA

Üye : Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM

Üye : Yrd. Doç. Dr. Selçuk ŞİMŞEK

İmza

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun tarih ve 25/09 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

15/07/2016

Prof. Dr. Ramazan BAŞTÜRK
Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Duygu ÇAG ADIGÜZEL

Teşekkürler

Öncelikle tüm öğrenim hayatım boyunca yanımda olarak beni destekleyen, başarılarımda en az benim kadar hakları olan sevgili anneme, babama, ablama sonsuz teşekkür ediyorum.

Araştırmamın her aşamasında değerli bilgi ve eleştirileri ile bana yol gösteren, bilgilerini sunan, danışmanım, değerli hocam Prof. Dr. Ali Rıza Erdem'e en içten minnet ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırma süresince desteğini esirgemeyen arkadaşlarım Perrin LENGER'e, Emel SALGUT'a ve ölçeklerin uygulamasında emeği geçen tüm meslektaşlarıma teşekkürü borç bilirim.

Ve son olarak desteği ve sevgisiyle her zaman yanımda olan eşime ve kızıma çok teşekkür ediyorum.

ÖZET

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Düşünme Becerileri İle Öğretmen Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı Arasındaki İlişki

Duygu Çağ Adıgüzel

Bu araştırmanın amacı ilkokullarda görev yapan 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğretmenlerinin yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısına ilişkin görüşlerini belirlemek ve bu görüşleri farklı değişkenlere göre karşılaştırmaktır. Bu amaca yönelik olarak yapılan araştırmanın evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Denizli ili, Merkezefendi ve Pamukkale ilçelerinde görev yapmakta olan ilkokullardaki sınıf öğretmenleri (1, 2, 3, 4. Sınıf öğretmenleri) oluşturmaktadır. Örneklem almada “*oranlı küme örnekleme*” yöntemi kullanılarak 421 sınıf öğretmeni örnekleme alınmıştır. Veriler “Yaratıcılık Açısından Bireyin Kendini Değerlendirmesi Ölçeği” ve “Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısını Değerlendirme Ölçeği” ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Cronbach alpha iç tutarlık katsayısı “Yaratıcılık Açısından Bireyin Kendini Değerlendirmesi Ölçeği” için 0.88, “Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısını Değerlendirme Ölçeği” için 0.75 olarak bulunmuştur. Dağılımın normal olup olmadığını belirlemek için Kolmogorov Simirnov testi uygulanmıştır. “Yaratıcılık Açısından Bireyin Kendini Değerlendirmesi Ölçeği” ile elde edilen verilerin (K-s)-z =1,538 p=0.018) normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. “Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısını Değerlendirme Ölçeği” elde edilen veriler (K-s)-z= 1,180 p= 0,123) normal dağılım göstermektedir. Çözümlemelerde de parametrik testlerden yüzde, aritmetik ortalama, t-testi, anova; non-parametrik testlerden ise Man Whitney U ve Kruskal Wallis

kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerine uygulanan ölçekten elde edilen verilerin analizi sonucunda sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyi ortalamanın altında çıkmıştır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcılık düzeyi cinsiyet,mesleki kıdem ve mezuniyet durumu değişkenleri açısından da incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerine ilişkin görüşleri arasında cinsiyet, mesleki kıdem ve mezuniyet durumu değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık yoktur. Sınıf öğretmenlerinin davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısının çok olduğu sonucuna ulaşılmıştır.Sınıf öğretmenlerinin davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı hakkındaki görüşleri arasında cinsiyet, meslekteki kıdem ve mezuniyet durumu değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık yoktur. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı arasında istatistiksel olarak pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır.

Anahtar Kelimeler:düşünme, yaratıcılık, yaratıcı düşünme becerileri, , sınıf öğretmeni, görüş

ABSTRACT

The Relationship Between the creative thinking skills of primary School Teachers and the contribution of teacher behaviours to the development of students creative thinking skills

This study tries to gain an insight into specifying the views regarding the relationship between the creative thinking skills of teachers of first, second, third and fourth grades and the contribution of teachers behaviours to the development of students creative thinking skills and comparing those views in accord with different variables. To this end, the participants of the current study consists of all the primary teachers (of first, second, third and fourth graders) working in Merkezefendi and Pamukkale towns in Denizli province during 2015-2016 school year. In sampling distribution, the proportional sampling method has been used and 421 classroom teachers have taken part. The data has been obtained through "Individual Self-Criterion Scale of Creativity" and "Scale for the Contribution of Teacher Behaviours to the Development of Creative Thinking Skills". SPSS packaged software was employed in the analysis of the data collected. Cronbach alpha coefficient of consistency factor in terms of creativity, for the individual self criterion scale of creativity contribution of teacher behaviours to the development of creative thinking skills 0.88 is obtained. A Kolmogorov-Smirnov test was employed to determine whether the data had a normal distribution. The data did not show a normal distribution in the results ($K-S-z = 1,538$ $p=0.018$) obtained through "Individual Self-Criterion Scale of Creativity". The data show a normal distribution in the results ($K-S-z = 1,180$ $p= 0,123$) obtained through "Scale for the Contribution of Teacher Behaviours to the Development of Creative Thinking Skills". During the analysis process, percentage, t test, anova and arithmetic mean were used as a parametric test, while Man Whitney U and Kruskal Wallis were employed as a non-parametric test. As a result of the data analyze

obtained from the scales which have been employed to the primary school teachers, the level of creativity of the primary school teachers are under the average. The level of creativity is examined in terms of gender, seniority, graduation status. According to the results of the analysis carried out, there is no statistically difference among the views on the level of creativity in terms of gender, seniority and graduation status. It is concluded that the contribution of teacher behaviours to the development of students creative skills is high. There is considerate difference between the views recording the contribution of teacher behaviours to the development of creative skills in terms of gender, seniority and graduation condition variables. According to the views of classroom teachers, there is a statistically positive way and average leveled relationship between the creative thinking skills and the contribution of teacher behaviours to the development of creative skills.

Keywords:thinking, creativity, creative thinking skills, primary school teacher, views

TABLOLAR LİSTESİ

Tablolar	Sayfa
Tablo1: Düşünme Biçimleri	15
Tablo 2: Analitik Düşünme ve Yaratıcı Düşünmenin Karşılaştırılması.....	18
Tablo 3 :Alan Yazında Bulunan Yaratıcı Düşünce Modelleri.....	20
Tablo 4 :Örnekleme Oluşturan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	44
Tablo 5 :Örnekleme Oluşturan Bireylerin Kıdemlerine Göre Dağılımları.....	44
Tablo6: Örnekleme Oluşturan Bireylerin Mezuniyet Durumlarına Göre Dağılımları.....	45
Tablo 7.Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Yaratıcı Düşünme Becerileri.....	47
Tablo 8.Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney Testi Sonuçları.....	50
Tablo 9.Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Kıdem Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları.....	51
Tablo 10.Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Mezuniyet Durumlarına Göre Mann-Whitney Testi Sonuçları.....	51
Tablo11. Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı.....	52
Tablo12. Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları.....	53
Tablo13.Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısının Kıdem Değişkeninin Anova Testi Sonuçları.....	53
Tablo14.Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı Mezuniyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları.....	54
Tablo15. Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Yaratıcı Düşünme Becerileri İle Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Bulguları.....	55

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Önemi	4
1.3. Araştırmanın Amacı.....	5
1.4. Araştırma Soruları	6
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Varsayımlar	6
1.7. Tanımlar	7
İKİNCİ BÖLÜM.....	8
ALANYAZIN TARAMASI	8
2.1. Yaratıcılık.....	8
2.2. Yaratıcılık ve Zeka	9
2.3. Yaratıcılıkla İlgili Kuramlar.....	10
2.3.1. Psikoanalitik Kuram	11
2.3.2. Çağrışım Kuramı	11
2.3.3. Gestalt Kuramı.....	11
2.3.4. İnsancıl (Hümanist) Kuramı.....	11
2.3.5. Bilişsel Gelişim Kuramı	12
2.4. Yaratıcı Düşünme	12
2.5. Yaratıcı Düşünme Becerileri.....	17
2.6. Yaratıcı Düşünme Süreci	20
2.7. Eğitimde Yaratıcı Düşünme	23
2.8. İlgili Araştırmalar	31
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	43
YÖNTEM	43
3.1. Araştırma Modeli.....	43

3.2. Evren Örneklem.....	43
3.3. Veri Toplama Araçları	45
3.3.1. Yaratıcılık Açısından Bireyin Kendini Değerlendirmesi Ölçeği.....	45
3.3.2. Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısını Değerlendirme Ölçeği.....	46
3.3.3. Geçerlilik ve Güvenirlilik.....	46
3.4. Veri Toplama Süreci	47
3.5. Verilerin Çözümlemesi	47
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	49
BULGULAR VE YORUM	49
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	49
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	49
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	52
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	52
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	53
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	57
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	57
Tartışma	57
Sonuç	61
Öneriler	62
Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	62
Araştırmacılara Yönelik Öneriler	62
KAYNAKLAR	63
Ek-1 İzin Belgesi	69
Ek-2 "Ne Kadar Yaratıcısınız" Ölçeği.....	70
Ek-3 Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı	72
Ek-4 Özgüçmüş	73

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın önemi, araştırmanın amacı, araştırma soruları, sınırlılıkları, varsayımlar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Düşünme, bireyin içinde bulunduğu şartları anlamak amacıyla yaptığı etkin, amaca ulaşmaya yönelik, organize zihinsel süreçlerin birleşmesinden oluşur (Uçan, Taşcı, Ovayolu, 2008). Bireyin düşünmeyi öğrenmesi farklı şekillerde düşünebilmesi demektir (Özden, 1999). Düşünme türleri arasında bireyin uygun şartlarda kendini ifade edebilme imkânını bulduğu düşünme şekli yaratıcı düşünmedir (Temizkan, 2011).

Vernon (1989)(akt. Demirci, 2007) yaratıcılığı, bireyin her hangi bir konu alanında yeni bir fikir veya görüş üretebilme, buluş yapabilme yetisi olarak tanımlamıştır. Çellek'e (2002) göre yaratıcı düşünme süreci dinamik, üretici ve özgürdür. Problemlere her açıdan bakabilmek ve farklı çözüm yolları bulabilmek gerekir. Çevresine yaratıcı gözlerle bakabilmeli, tüm kaynakların farkına varabilmeli ve gerektiğinde yararlanabilmelidir.

Maclure'e (1991) göre çağdaş eğitimin en önemli hedeflerinden biri öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirmektir (akt. Erkin, 2002). Yaratıcı düşünme, problemlere eleştirel açıdan bakabilmek, öncesinde ilişkilendirilmemiş düşünceleri veya nesnelere ilişkilendirebilmek ve yeni önermeler de bulunmaktır. Alışılmışın dışında, özgün, farklı çözüm yollarından giderek yeni sonuçlar geliştirebilmektir(Emir, Ateş, Aydın, Bahar, Durmuş, Polat ve Yaman, 2004).

Davis ve Rimm (1989) okulda; öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesi amacıyla düzenlenen eğitiminin yedi amacına değinmektedir:

1-Öğrencilerin yaratıcılık bilinci kazanmaları ve yaratıcı tutumlarının geliştirilmesi

2-Öğrencilerin yaratıcılık konusunda bilgilendirilmesi

3-Öğrencilere yaratıcı öğretim etkinlikleri sunabilmek

4-Öğrencilerdeki yaratıcı sorun çözme yeteneğini güçlendirebilmek

5-Öğrencilerdeki yaratıcı kişilik özelliklerini güçlendirmek

6-Öğrencilere yaratıcı düşünme tekniklerini kazandırabilmek

7-Öğrencilerin yaratıcı yeteneklerinin gelişimine katkı sağlayacak etkinliklere yer vermek(akt. Özden,1999).

2005 yılında yenilenen ilköğretim programında; öğrencilere her derste kazandırılması gereken 8 temel ortak beceri kabul edilmiştir. Bu becerilerin kazandırılabilmesi için her bir dersin programında çeşitli kazanım ve etkinliklere yer verilmiştir. İlköğretim öğrencilerine kazandırılması gereken 8 temel ortak beceri şunlardır:

1-Eleştirel Düşünme Becerisi

2-Yaratıcı Düşünme Becerisi

3-İletişim Becerisi

4-Araştırma-Sorgulama Becerisi

5-Problem Çözme Becerisi

6-Bilgi Teknolojilerini Kullanma Becerisi

7-Girişimcilik Becerisi

8-Türkçeyi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma Becerisi(MEB, 2005 ss.11).

İlköğretim Programı'nda Yaratıcı düşünme becerisi; öğrencilerin sahip olduğu temel düşünceyi ya da ürünü değiştirebilme, birleştirebilme, yeniden farklı durumlarda kullanabilme ya da tamamıyla kendi fikirlerinden hareket ederek yeni ve farklı ürünler ve bilgiler üretebilme, olaylara farklı açılardan bakabilme, küçük de olsa bir takım keşifler yapabilme şeklinde tanımlanmaktadır. Detaylı görüşler geliştirebilme ve zenginleştirebilme, problemlere farklı ve özgün çözümler bulabilme, görüşler ve çözümler

ortaya çıkarabilme; bir görüşe, ürüne daha önce fark edilmemiş açılardan bakabilme, bütünsel bakabilme gibi alt becerilerine de yer verilmiştir(MEB, 2005).

Öğrencilerde yaratıcı düşünme becerisini geliştirebilmek için özellikle sınıf öğretmenlerine çok büyük görevler düşmektedir.Sınıf Öğretmeni için eğitim öğretim ortamında yaratıcılığı etkin bir şekilde kullanabilmek, öğrenciye kazandırılacak davranışları kolaylaştıran bir etmendir. Öğrenciler bu yolla öğrenmesi gereken bilgiyi daha kolay öğrenebilmektedir.. Öğretmen bilginin inşa edilme aşamasında yönlendirici rol üstlenir. Yaratıcı düşünme becerisine sahip bir öğretmen bir problem ile karşılaştığı zaman bu problemden kaçmak yerine o problem ile ilgili farklı çözümler üretmeye çalışır(Aslan, Cansever, 2009). Sınıf öğretmeni her derste her konuya uygun farklı öğretim yöntem tekniklerini kullanarak daha kalıcı bir eğitim ortamının oluşmasına öncülük etmesinin yanı sıra öğrencilerde de yaratıcı düşünmenin gelişimine destek sağlamış olur.

Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme becerisiyle ilgili birçok araştırma yapılmıştır.Emir, Ateş, Aydın, Bahar, Durmuş, Polat ve Yaman (2004); "Öğretmen adaylarının yaratıcılık düzeyleri" başlıklı çalışmalarında, Gülel (2006), "Sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi" başlıklı çalışmasında; Altın (2010), "İlköğretimde görevli öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarıyla yaratıcılıkları ilişkisi" başlıklı çalışmasında; "Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcılık ve problem çözme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi" başlıklı çalışması; Şahin (2010), "İlköğretim öğretmenlerinde yaratıcılık, mesleki tükenmişlik ve yaşam doyumu" başlıklı çalışmasında; Temizkalp (2010), "Öğretmen adaylarının yaratıcılık düzeyleri" başlıklı çalışmasında; Kurnaz (2011) "İlköğretim öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ve demokratik tutumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi" başlıklı çalışmasında; Gülererli (2014); "Öğretmenlerin evlilik uyumları ile yaratıcılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi" başlıklı çalışmasında; araştırmacılar

öğretmen veya öğretmen adaylarının yaratıcılık düzeylerini ölçmüştür. Fakat öğretmen davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkı sağlayıp sağlamayacağı belirsizdir.

Yenilmez ve Yolcu (2007); "Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı" başlıklı çalışması, ilköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin derslerdeki tutum ve davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı ile bununla ilişkili olabilecek demografik özellikler arasındaki ilişkilerini belirlemeye yönelik bir çalışmadır. Fakat bu çalışma öğretmenlerin yaratıcılık düzeyleri ile ilişkilendirilmemiştir.

İlköğretim Programının hedeflediği yaratıcı bireylerin yetişebilmesi için, öğrencilerde yaratıcı düşünme becerisi geliştirilebilmesi için sınıf öğretmenlerinin yaratıcı düşünme beceri düzeyleri belirlemek ve sınıf öğretmeni davranışlarının öğrenci düşünme becerilerinin gelişimine katkısı saptamak amacıyla bu araştırmanın yapılmasına gerek duyulmuştur.

Bu araştırmanın amacı ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

1.2. Araştırmanın Önemi

2004-2005 yılında yenilenecek uygulamaya konulan ilköğretim birinci kademe eğitim programında öğrencilerde yaratıcı düşünme becerisi geliştirilmesi üzerinde durulmuştur. Sadece Türkçe dersi programında değil Matematik, Hayat Bilgisi ve Fen Bilgisi gibi hemen hemen bütün derslerde öğrencilerde yaratıcı düşünme becerisini geliştirici etkinliklere yer verilmiştir. Sınıf Öğretmeni öğrencilerin her alanda yaratıcı düşünme becerisi kazanmalarını sağlamalıdır. Öğrencilerde yaratıcı düşünme becerisi geliştirmesini beklediğimiz sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri bilinmemektedir.

Ayrıcı sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ile öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı paralellik göstermektedir? Sınıf Öğretmeninin davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı ne düzeydedir? Bu sorular cevap bulmadan yaratıcı düşünen bireyler yetiştirmesini beklediğimiz sınıf öğretmenlerine rehberlik edilmesi mümkün değildir. Bu soruların cevaplarının bulunması doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısının artırılabilmesi hususunda yapılacak diğer araştırmalara da ışık tutacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısını belirlemeyi amaçlamaktadır. Böylelikle öğretmenlerin yaratıcı düşünme becerileri konusunda farkındalık kazanacaklardır. Çalışmanın öğretmen yetiştiren kurumlara ve öğretmenlere uygulanacak hizmet içi eğitimlere de yol gösterici niteliktedir.

1.3.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ilkokullarda görev yapan 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğretmenlerinin yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısına ilişkin görüşlerini belirlemek ve bu görüşleri farklı değişkenlere göre karşılaştırmak ve aralarında bir ilişki olup olmadığına bakmaktır.

1.4. Araştırma Soruları

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı arasındaki ilişki nedir? Ele alınan alt problemler şu şekilde belirlenmiştir:

Alt problemler

- 1- Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri nedir?

- 2- Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri (a) cinsiyete (b) mesleki kıdeme (c) eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- 3- Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı nedir?
- 4- Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı a) cinsiyete (b) mesleki kıdeme (c) eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- 5- Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı arasındaki ilişki var mıdır?

1.5. Sınırlılıklar

- 1.Bu araştırma 2015/2016 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
- 2.Araştırma Denizli Merkezefendi ve Pamukkale ilçelerindeki ilkokullarda görev yapan 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğretmenleri ile sınırlıdır.
- 3.Elde edilen bilgiler nicel veri toplama araçlarıyla sınırlıdır.

1.6. Varsayımlar

Bu tez çalışmasında aşağıdaki varsayımlardan hareket edilecektir.

- 1.Araştırmaya katılan öğretmenler, sorulara samimi ve güvenilir cevaplar vermişlerdir.
- 3.Veri toplama araçları ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaratıcı düşünme becerisine ilişkin görüşlerini ve davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısına ilişkin görüşlerini tespit edebilecek yeterliliktedir.

1.7. Tanımlar

Düşünme: Zihnin daha önce edinmiş olduğu bilgileri karşılaştırması, aralarındaki ilişkileri gözden geçirmesi bir yargıya ya da karara varabilmesi etkinliğidir. (TDK /BSTS / Eğitim Terimleri Sözlüğü,1974)(www.tdk.gov.tr)

Yaratıcılık: Doğuştan her bireyde var olduğu düşünülen, daha önce düşünülmemiş yeni bir düşünceyi bulmaya yönlendiren eğilimdir. (TDK- Güncel Türkçe Sözlük)(www.tdk.gov.tr)

Yaratıcı düşünme: Yenilikleri arayan ve yeni ve kişiye özgü fikirlerin oluşmasını sağlayan düşünce şekline denir (Yenilmez ve Yolcu, 2007).

Sınıf Öğretmeni: İlkokullarda eğitim öğretim faaliyetlerini yürüterek öğrencilere gündelik hayatları boyunca ihtiyaç duyacakları temel bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını sağlayan eğitimcilerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

ALANYAZIN TARAMASI

Bu bölümde kuramsal bilgiler çerçevesinde düşünme, düşünme biçimleri, yaratıcı düşünme, yaratıcılıkla ilgili kuramlar, yaratıcı problem çözme, eğitimde yaratıcılık ,yaratıcılık ve zeka ile ilgili yapılan çalışmalar üzerinde durulmuştur.

2.1.Yaratıcılık

Yaratıcılık yeteneği, insanoğlunun var oluşundan bu yana süregelen bir özelliktir. İlk olarak 1920 yılında New York Üniversitesinde Hughes Mearnes tarafından öğrencilere yaratıcılık dersleri verilmekteydi. Derslerde kullanılan kaynak kitap ise Mearnes tarafından yazılan 1925 yılında basılan "Yaratıcı Gençlik" adlı kitaptı. Ancak derslerin kuramsak ve felsefi olarak verilmesi nedeniyle Mearnes'ten sonra bu ekol devam ettirilemedi(Parnes,1922 akt. Orhon,2011).

Yaratıcılık; 20. yüzyılın başlamasıyla birlikte mistik, , sosyo-bireysel, psikodinamik, pragmatik, psikometrik, bilişsel ve arabulucu gibi yaklaşımlarda ele alınmıştır. Fakat tüm bilim insanlarınca kabullenilen bir tanımı bulunmamaktadır. Genel olarak ele alınırsa yaratıcılık, yeni görüş ve ürünler ortaya çıkarma, daha öncesinde bilinen bilgilerden hareketle yeni bilgiler oluşturma; yeni ve kişiye özgü sentezleme; bazı problemlere yeni çözüm yolları bulabilme; şeklinde tanımlanabilir(Akkuş, Atasoy, Kadayıfçı, 2007).

Walls 1926 yılında, yaratıcılığı; hazırlık, kuluçka, aydınlanma ve doğrulama aşamalarından oluşan bir modelle açıklamıştı. Fakat bu model genellikle dahiler için geçerli görülmekteydi. Günümüzde ise bu modelden esinlenerek oluşturulan yöntemler sayesinde normal insanlar da kuluçkadaki fikirleri kullanabilmektedirler. 1940'lardan öncesi yaratıcılık araştırmaları açısından "tarih öncesi" olarak nitelendirilmiştir.(Orhon,2011).

"Yaratıcılık" bugüne kadar birçok yazar tarafından farklı yönleri vurgulanarak ele alınmış, çok yönlü bir kavram olarak algılanmış ve tanımlanmıştır. Örneğin bazı yazarlar düşünme süreçleri üzerinde dururken, bazı yazarlar ortaya çıkan ürüne odaklanmışlardır. Kimi yazarlar ise yaratıcı kişiliğin sahip olduğu özelliklere vurgu yapmışlardır. Farklı görüş ve bakış açılarına karşın fikir birliğine varılan nokta; yeni bir ürünün ortaya çıkış sürecidir (Öncü, 2003).

Vernon (1989) yaratıcılığı, bireyin her hangi bir konu alanında yeni bir fikir veya görüş üretebilme, buluş yapabilme yetisi olarak tanımlamaktadır(akt. Demirci, 2007).Yaratıcılık; yalnızca yeni bir ürün ortaya çıkarmak değil, bilinen tüm bilgilerden sentez yapabilme ve sonrasında farklı çözüm yollarını keşfedebilme ya da nesnelere işlevlerini alışılmışın dışında düşünebilmektir (Karataş, Özcan, 2010).

Rawlinson(1995) göre yaratıcılık, daha önce ilişkilendirilmemiş nesnelere ya da düşünceler arasında ilişki kurulabilmesidir. Wakefield'e (1992) göre yaratıcılık; bireyin karşılaştığı problemi tanımlarken kendi düşüncesi ve yeteneklerini kullanması ve herhangi bir sorunu çözebilmek için mantıklı çözümler üretebilmesidir (akt:Demirci, 2007). San(1979) ise yaratıcılığın, her bireyde doğuştan getirilen ve yaşamın bütün kesitlerinde var olan bir yetenek olarak tanımlamaktadır. San'a göre; yaratıcılık, bilimsel çalışmaların yanı sıra günlük hayatta da karşılaşılan geniş kapsamlı bir süreç, tutum ve davranış biçimidir(akt. Demirci,2007).

2.2.Yaratıcılık ve Zekâ

Öğretmenlerin öğrenci değerlendirme ile ilgili düştüğü en büyük hata zeki, çalışkan öğrenci profilinin yaratıcı kişilik özellikleriyle uyuşmaması sonucunda yaratıcı öğrenciler göz ardı edebilmektedirler. Oysaki zekâ ile yaratıcılık arasında mutlak bir ilişki bulunmamaktadır. F. Paul Torrance, IQ testlerinden elde edilen puanlarla üstün yetenekli

bireylere yaratıcılık testlerinden uygulamış fakat test sonuçlarının birbirini tutmadığı, aralarında çok fazla bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır (Özerbaş, 2011 ss.679).

Gallegher'in (1966)'in yapmış olduğu bir araştırmaya göre(akt. Çellek, 2002);

- Birey yüksek zekâ ve yüksek yaratıcı düşünme gücüne sahip olabilir.
- Birey düşük zekâ ve yüksek yaratıcı düşünme gücüne sahip olabilir.
- Birey yüksek zekâ ve düşük yaratıcı düşünme gücüne sahip olabilir.
- Birey düşük zekâ ve düşük yaratıcı düşünme gücüne sahip olabilir.

Düşük zekâ seviyesine sahip bir öğrenci bile, doğru yönlendirme yapılırsa yine başarıya ulaşabiliyor(Çellek, 2002).

Birçok araştırma sonucunda da zekâ ile yaratıcılık arasında göz ardı edilemeyecek bir ilişki bulunmasına rağmen bu ilişkinin mutlak olmadığını belirtmişlerdir. Yaratıcılık için belirli düzeyde zekâ seviyesine ihtiyaç olmasına karşın yüksek düzeyde yaratıcı düşünmeye sahip birisinin yüksek derecede zekâ seviyesine sahip olması beklenmez. Bugün ki eğitim sistemi öğrencileri sınırlamakta ve yaratıcılığın yıllar içinde körelmesine sebep olmaktadır (Özerbaş, 2011, ss.679). Öğrencide yaratıcılığın gelişebilmesi için öğretmenlerin öncelikli olarak kendilerinin yaratıcı bir kişiliğe sahip olmaları ve öğrenciler için de örnek olabilmeleri gereklidir. Öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa yönlendirecek bir eğitim ortamı düzenleyebilmeleri için öğretmenlerin düşünme gücü akıcı, esnek ve orijinal olmalıdır. Böylelikle yaratıcılığın gelişimine rehberlik edebilsin(Kurnaz, 2011).

2.3. Yaratıcılıkla İlgili Kuramlar

Burada yaratıcılığı farklı açılardan ele alan bazı kuram ve kuramcılara yer verilmektedir. Bu kuram ve kuramcılara kısaca değinilmeye çalışılmaktadır.

2.3.1.Psikoanalitik Kuram

Psikoanalitik kuram, yaratıcılığın kaynağı, güdülenmeleri, sapmaları, anlatımları, ürünleri ile en fazla ilgilenen yaklaşımdır. Bu konuda en fazla araştırma yapan yaklaşımların başında yer almaktadır (Tanıt, 2007: 13). Bu kuram ile ilgili Freud'un yapıtları başta olmak üzere geniş kaynaklar bulunmakla beraber sistem yönünden düzensizdir. Freud, yaratıcılığı her bireyde az ya da çok bulunabilecek bir yeti olarak tanımlamak yerine bilimsel olmayan alanlara bağlamaktadır. (Yavuzer, 1994).

2.3.2.Çağrışım Kuramı

Çağrışım kuramı yaratıcı düşünceyi çağrışımlarla açıklamaktadır. Bu kuramın önde gelen isimlerinden SarnoffMednick(1962),yaratıcılık sürecinin tanımına dayanarak yaratıcı düşüncenin; olumlu rastlantı, benzerlik ve aracılık yollarıyla oluşabildiğini savunmaktadır. Mednick'e göre yaratıcı düşünme süreci, belirli koşulları yerine getiren ya da belirli bir işe yarayan bir takım çağrışım öğelerini birbiri ile yakınlaştırarak yeni bileşimler oluşturmaktır (akt:Yavuzer, 1994).

2.3.3.Gestalt Kuramı

Koffka, Köhler ve Wertheimer bu kurama öncü isimlerin başında yer almaktadırlar. Gestaltçı kuramcılar, yaratıcılık kavramı yerine “üretken düşünce” ve “sorun çözmeye” terimlerini kullanmaktadırlar. Ve bu kuramcılar düşünmeyi oluşturan temellerin farklı farklı tepki çağrışım zincirlerinden oluştuğu görüşüne karşıdırlar. Gestalt kuramcılarına göre birey, problemi oluşturan öğelerin tamamına bir bütün olarak tepki vermektedir. Problemin bütün yapısının farkına vararak, yapının parçalarını yeni ve doğal bir bütün şeklinde algılamaktadırlar (Çiftçi, 2002).

2.3.4.İnsancıl (Hümanist) Kuramı

Hümaniter yaklaşım diğer yaklaşımlardan ayrılarak güçlü bir akım olarak doğmuştur. Bu akım varoluş felsefesinden esinlenmekte ve insan yapısı konusunda yeni

bilgileri, tasarımları da içermektedir. Bu yaklaşım, bireyin sahip olduğu potansiyellerine çok değer verirken insanın özel hayatını isteği doğrultusunda yönlendirebileceği görüşü üzerinde durmaktadır. Hümaniter psikologlar, yaratıcı ve yapıcı gelişimini ya da bireyin kendini gerçekleştirme sürecini insanın doğal gelişimine doğru yapılmış bir gelişme olduğunu düşünürler (Yavuzer, 1994).

2.3.5.Bilişsel Gelişim Kuramı

Guilford, (1968) Bilişsel yaklaşımı savunan psikologlara göre yaratıcılık, eş anlam ve zıt anlam arasındaki ilişkiyi göz önünde bulundurarak, akıcı bir şekilde bilgileri düzenleyebilmek, problem çözerken esnek olabilmek ve iki durumda da ortaya çıkan yeni ürünlerdeki özgünlüktür (akt. Ülgen; Kurnaz, 2011).

2.4.Yaratıcı Düşünme

Ruggiero'a (2012) göre düşünme, bir problemi formüle etmeye, anlamaya, karar almaya ya da çözmeye yardımcı olan zihinsel aktivitelerin tümü olarak tanımlanmaktadır (akt.Tican, 2013). Thomson'a göre düşünme; hatırlama, zihinde var olanı ortaya çıkarma, fikir geliştirme, problem çözme ve eleştirel olabilmeye yönelik zihinsel süreçlerdir (Taşcı, 2005). De Bono (1978) 'a göre ise düşünme; anlama, planlama, karar alma, problem çözme, hüküm verme, eylem gerçekleştirme gibi bir amaç doğrultusunda tecrübenin kasıtlı olarak keşfedilmesidir (akt.Tican, 2013). İnsanlar; karşılaştıkları bir problemi çözme, hedeflerini gerçekleştirme, sahip olduğu bilgileri düzenleyebilme, olayları anlamlandırma ve insanları daha çok fikir sahibi olabilmek amacıyla düşünme sürecini kullanırlar (Taşcı, 2005).

Sternberg ve Grigorenko (2000), düşünme becerilerini üç biçimde ele alır:Bunlar; analitik düşünme, yaratıcı düşünme, uygulamalı düşünmedir. Analitik düşünme karşılaşılan problemleri çözme ve karar verme sürecini bilgiye dayandırır. Yaratıcı düşünme, problemin çözümü aşamasında, farklı seçenekler ve farklı karar oluşturabilmeye

dayandırır. Uygulamalı düşünme ise tüm bu becerilerin günlük problemlere uyarlamasını içermektedir(akt.Tok, Sevinç, 2010).

Marzano ve diğerleri (1991)temel düşünme becerileri şöyle sınıflandırmıştır(akt. Tican, 2013);

- Odaklanma Becerileri: Problemleri tanımlayarak hedefleri belirleme
- Bilgi Toplama Becerileri: Gözlem yaparak soruları oluşturma
- Hatırlama Becerileri: Verileri kodlama yöntemiyle hatırlama
- Organize etme becerileri: Verileri kıyaslama yapma, sınıflandırma, düzenleme ve temsil etme

- Analiz etme becerileri: Bileşenleri ve niteliklerini tanımlama, hataları belirleme
- Yaratma Becerileri: Çıkarsama yapma, tahmin etme ve netleştirebilme
- Entegre Etme Becerileri: Özetleme yapma, yeniden yapılandırma
- Değerlendirme Becerileri: Kriterleri belirleme, onaylama.

Mc Guinness (2000) ise düşünme becerilerini şöyle sınıflandırmaktadır(akt: Tican,2013):

- Bilgiyi sıralama, dizme
- Bilgiyi sınıflandırma, türlerine ayırma ya da gruplandırma
- Analiz etme, parça/bütün ilişkileri kurma, kıyaslama ya da karşılaştırma
- Tahminlerde bulunabilme, hipotez ortaya koyabilme
- Sonuçlar için sebep bulabilme, sonuçlar çıkarabilme
- Gerçek ve fikirleri birbirinden ayırma
- Ön yargıları belirleyerek kanıtların güvenilirliğini kontrol etme
- Sebep ve sonuçları ilişkilendirme
- Beyin fırtınası yapabilme, yeni fikirler yaratabilme
- Farklı çözümler bularak problem çözebilme

-Çözümleri deneme

-Plan yapma

-Karar alma, avantaj ve dezavantajları değerlendirme

Marzano ve arkadaşları (1988) düşünmeyi beş boyutta ele almıştır. Bu boyutlar(akt: Balta, 2011);

-Üst Bilişsel Düşünme: Kişilerin kendi düşünme süreçlerinin bilincine varması ve bu süreci kontrol edebilmesidir.

-Eleştirel Düşünme ve yaratıcı düşünme: Bu iki düşünme biçimi diğer düşünme biçimleri arasında en baskın role sahiptirler. Ortak özelliklere sahip olmakla birlikte birbirlerini tamamlamaktadırlar.

-Düşünme Süreçleri: Düşünme süreçleri birbirinden farklı olmayıp, benzer özelliklere sahiptirler ve ardışıktırlar. İçerik ve ilke bilgisi, anlayış, problem çözme, araştırma, karar verme, sözlü anlatım, kompozisyon süreçlerini içermektedirler.

-Temel Düşünme Becerileri: Odaklanabilme, bilgi toplayabilme, bilgiyi hatırlayabilme, bilgiyi organize edebilme, analiz yapabilme, genelleme yapabilme, birleştirebilme ve değerlendirebilme becerileri içerir.

-İçerik-Alan Bilgisi: Bilgi, karmaşık ve farklı şekillerde düşünmenin boyutlarıyla da ilgilidir. Düşünme becerileri ile içerik bilgisi birbirinden ayrı düşünülemez.

Bireyin düşünmeyi öğrenmesi farklı şekillerde düşünebilmesi demektir. Düşünme, bazı becerilerin kazanılması sonucunda gerçekleşecektir. Düşünmeyi öğrenme programlarında işlenen bazı beceriler aşağıdaki maddelendirilerek özetlenmiştir (Özden, 1999 syf:99).

Tablo 1:
Düşünme Biçimleri

Düşünme Biçimleri	Gözlenebilir Beceriler
Eleştirel Düşünme	<ul style="list-style-type: none"> Ön yargı ve tutarlılığı irdeleyebilme Farklı kaynakları ayırt edebilme Çıkarımları ve nedenlerini irdeleyebilme -Varsayımları, düşünce ve savları ayırt edebilme -Düşüncelerdeki eksiklikleri ve belirsizlikleri fark edebilme -Tanımların yeterlilik ve uygunluklarını ölçebilme
Problem Çözme	<ul style="list-style-type: none"> -Problemi belirleme -Problem ile ilgili bilgileri sentezleme -Problem ile ilgili hipotezler geliştirebilme -Farklı çözüm yollarını belirleme ve seçebilme -Çözüm yollarından uygun sonuçlar çıkarabilme
Okuduğunu Anlama	<ul style="list-style-type: none"> -Okuduğunun ana düşüncesini belirleyebilme, yazarın yazış sebebini belirleme -Okuduğu ile ilgili yapılan yorumları değerlendirebilme -Mantıklı çıkarsamalar yapabilme -Okuduklarındaki duyguyu hissedebilme
Yazma	<ul style="list-style-type: none"> -Görüş belirtebilme ve savunabilme -Bilgileri mantık çerçevesinde sıralayabilme -Görüşleri açıklayabilme -Sonuçlar ile nedenleri arasında bağlantı kurabilme -Fikir ve görüşlerini açıklayabilme -Savlarında mantıklı ve ikna edici davranabilme
Bilimsel Düşünme	<ul style="list-style-type: none"> -İhtiyaç duyulan bilgiyi belirleme -Bilinenden yola çıkarak bilinmeyeni tahmin edebilme

	-Neden ve sonuçları arasında var olan tutarsızlığı farkedebilme
	-Harita, grafik ve çizelgeleri yorumlayabilme
	-Bilgi ve çıktılardan uygun tablo ve grafik oluşturabilme
Yaratıcı Düşünme	-Akıcı, esnek ve orijinal düşünebilme
	-Sezgilerinden hareketle tahminde bulunabilme
	-Verileri analiz edebilme, sentez yapabilme ve sonuçlarını değerlendirebilme
	-Konsantrasyonu sağlayabilme ve sıra dışı ilişkiler kurma
Yaratıcı Problem Çözme	-Mantıklı düşünebilme, olgusal ve eleştirel yaklaşabilme, analitik düşünebilme
	-Sezgisel düşünebilme, görsel algılama, kavramsal fikir üretebilme ve imge oluşturarak düşünebilme
	-Ayrıntıları fark edebilme, yapısal ve ardışık olabilme, organize düşünebilme

---

(Kaynak: Özden, 1999)

Bu düşünme türleri arasında bireyin rahat şartlarda kendini ifade edebilme imkânını bulabildiği düşünme türü ise yaratıcı düşünmedir (Temizkan, 2011).

Yaratıcı düşünmenin gerçekleşebilmesi için gereken ön şartlardan bir tanesi de, yaratıcılığa set çeken engellerin farkına varabilmek ve bunları ortadan kaldırmaktır (Rawlinson, 1995). Yaratıcılığı engelleyen faktörler; toplumsal yargılar ve bazı alışkanlıklar olarak değerlendirilmektedir. Algısal, kültürel ve duygusal faktörler olarak üç grupta ele alınmaktadır. (Özden, 1999).

Kültürel Engeller; zamanla kazanılan alışkanlıklardır. Toplumun sahip olduğu gelenek ve göreneklerimiz, toplumla uyum içinde olmaya yönelik baskılar, toplumsal

beklentiler ve toplumdan ayrı düşme korkusu yaratıcılığı engelleyen başlıca kültürel engellerdir.

Duygusal Engeller; bireyin kendine güven duymaması, derslerdeki not baskısı ve duygusal sıkıntılardır.

Algısal Engeller; bireyin eşyayı idrak etme ve kavrayışını belli kalıplar içine sokması sonucunda eşyayı başka türlü algılayamaz hale gelmesidir (Özden, 1999).

2.5.Yaratıcı Düşünme Becerileri

Yaratıcı düşünme becerileri, bireyin farkında olduğu ve bilinç altında oluşan, zihinsel işlemleri içeren dinamik etkinlikleri içerir (Yaman, Yalçın, 2005). Yaratıcı düşünme becerileri, çocukların yeni düşünceleri üretebilme ve görüşler ileri sürebilme, hipotezler oluşturabilme, hayal gücünü kullanarak ve farklı yenilikçi sonuçlar keşfetmelerini sağlayan becerilerdir (Wegerif, 2007 akt.Yaşar, Aral, 2010).

Yaratıcı düşünme olaylar veya durumlar karşısında yeni görüşler öne sürebilmeyi, farklı çözüm yolları ve ürünler üretebilmeyi kapsamaktadır. Bireyin gündelik yaşantıda karşılaştığı problemlere kendine özgü ve değişik çözüm yolları geliştirebilmesidir. Öncesinde ilişkilendirilmemiş nesne ve kavramları, olayları, durumları ilişkilendirebilme, farklı yaşantı ve deneyimler kazanabilme, herkesten ayrılarak farklı yolları deneyebilmek de yaratıcı düşünmenin ortak özellikleridir(Temizkan, 2011 ss.197-198).

Rawlinson(1995); yaratıcı düşünce becerileri ile analitik düşünce becerilerini tanımlanmış ve her ne kadar birbirinden farklı düşünce biçimleri olsa da yaratıcı düşünce ile analitik düşüncenin birbiri ile bağlı ve tamamlayıcı olduklarını belirtmiştir. Analitik düşünce mantıksal yapıdadır. Tek bir yanıtı ya da uygulanabilme olasılığı düşük çözümlere ulaştırır. Yaratıcı düşünce içerse, hayal gücü gerektirir ve insanı pek çok olası cevaba, çözüme ya da farklı fikirlere ulaştırır. Yaratıcı düşünce sonucunda ortaya çıkan

görüşler arasından uygulanabilir olanları saptamak için analitik yöntemlerin kullanılması gerekmektedir. Analitik düşünce fikirleri ve uygulamaları mantıksal çıkarsamalar yardımıyla birleştirir.

Rawlinson(1995); görüşünü aşağıdaki tabloyla desteklemektedir.

Tablo2:

Analitik Düşünme ve Yaratıcı Düşünmenin Karşılaştırılması

Analitik Düşünme Becerileri	Yaratıcı Düşünme Becerileri
Mantıksal yaklaşım	Hayal gücünü kullanma
Bir ya da az sayıda çözüm	Çok sayıda çözüm ya da farklı görüş
Birbiri ile kesişen düşünceler	Birbiri ile ayrışan düşünceler
Dikey düşünme	Yatay düşünme

Solso(2007) çalışmasında; Sternberg ve Lubart'ın görüşlerine yer vermiştir.

Sternberg ve Lubart yaratıcı düşünmenin özelliklerini 6 maddede sıralamışlardır;

1- Zekâ süreçleri

2- Zihinsel tarz

3-Bilgi

4-Kişilik

5-Motivasyon

6-Çevresel bağlam

Sternberg ve Lubart tüm bu özelliklerin hepsinin bir arada kullanılmasının zor olduğunu belirtmiştir. Yaratıcılığın tek bir özellik yetenek ya da beceri olmadığı, bir çok faktörün bir araya gelmesi olduğu görüşündedirler (akt.Kurnaz, 2011).

Torrance ve Goff (1989); yaratıcı düşünme becerilerinin tek bir yetenekle sınırlı olmayıp çok sayıda yetenek içerdiği görüşünü belirtmişlerdir. Bu görüşe göre yaratıcı düşünme becerileri;

-sorunlara karşı duyarlı olabilme

- akıcılık (görüş ve çağrışım geliştirebilme)
  - esneklik (aynı uyarana farklı yaklaşımlar kullanarak değişik fikirler üretebilme)
  - orijinallik (yeni ve karşılaşılmayan fikirler üretebilme)
  - elaborasyon (sade bir uyarana ayrıntıları göz önünde bulundurarak geliştirebilme)
  - ve yeniden betimleme, yeteneklerinin bir araya gelmesi sonucunda ortaya çıkar
- (akt.Öncü, 2003).

Weisberg(2006)'e göre; bilgi ve mantık yaratıcı düşüncede büyük rol oynar.Yaratıcı düşünce, yaratıcı ürünün ortaya çıkma sürecidir. Kiesswetter (1983) yaratıcılığı, esnek düşünme yeteneğinin geliştirilmesi olarak tanımlamıştır.Esnek düşünce; yansıtıcı kavram yapılarını ve kendiliğinden gelen kavram yapılarını birleştirerek gelişimini sağlamaktadır. Esnek düşünce bağımsız düşünceyi de kapsamaktadır. (akt. Meissner, 2006, ss.67).

Yaratıcılık kısa zamanda değiştirilebilecek bir kavram olmamasına rağmen elverişli şartlar hazırlandığı takdirde yaratıcı düşünme öğretilir ve geliştirilebilir bir olgudur. Bunun için öncelikle stres ve baskıdan uzak, bireyin kendini özgür ve güvende hissedebileceği bir ortam sağlanmalıdır(Özerbaş, 2011 ss.699).

Yaratıcı düşünme becerileri, farklı koşullarda esneklik, akıcılık ve özgünlük içeren, alışılmışın dışında farklı şekillerde düşünmeyi içerir. Bahsi geçen özgün düşünce, bireyin benzersiz cevaplar üretebilmesidir. Esneklik ise her türlü koşulla uyum sağlayabilme olarak tanımlanmaktadır. Akıcı düşünme ise görüşlerin seri bir şekilde sıralanmasıdır (Senemoğlu, 1999 s.22).

Daha geniş bir perspektiften bakılacak olursa yaratıcı düşünme becerileri, olaylara, durumlara ve problemlere bakış açımızı değiştirebilmek, hayatımızdaki kalıpların dışına çıkabilmek, yeni düşünceler üretebilmek ya da var olan düşünceler arasında farklı bir bağlantılar kurabilmek, yeniliklere ve bilinmeyenlere ilgi duyabilmek, yeni yöntemler ya da teknikler keşfedebilmektir. Çocukların yaratıcılıklarını geliştirebilmek, öğrenme

hedefleri arasında önemli bir yere sahiptir. Bir toplumun gelişip kalkınabilmesi için yaratıcı düşünen bireylere ihtiyaç vardır. Burada en büyük görev öğretmene düşmektedir. Bu nedenle öğretmen yaratıcılığı ve nasıl geliştirilebileceğini çok iyi bilmesi gerekmektedir (Özerbaş, 2011, ss676).

Bireyin temel anlamda bilimsel bir perspektif geliştirebilmesi amacıyla bilimsel süreç becerilerine ve yaratıcı düşünmeye gereksinim duyar. Bir takım bilimsel etkinliklerle çalışırken yaratıcı düşünme becerilerini öğrenen birey bu becerileri farklı alanlarda da kullanabilir (Meador, 2003 akt. Aktamış, Ergin, 2007).

2.6. Yaratıcı Düşünme Süreci

Wallas (1926), yaratıcı düşünme sürecini dört aşamada ele almıştır (akt. Yavuzer, 1994).

1-Hazırlık evresi 2-Kuluçka evresi 3-Aydınlanma evresi ve 4-doğrulama evresidir.

Problemin çözümü sırasında bu dört evrenin aralıksız ve kesin bir dizi biçiminde izlenmediğine dikkat çekmiştir. Oysa bu evrelerin kesinliği, bilinçlilik derecelerinin önemi ciddi tartışmalara yol açmıştır.

Alan yazında bulunan yaratıcı düşünme modellerinin bir kısmı Tablo 1'de verilmiştir (Aktamış, Ergin, 2007).

Tablo3:

Alan Yazında Bulunan Yaratıcı Düşünce Modelleri

Wallas (1926)	Rossmann (1931)	Osborn (1953)	Isaksen (1985)	ve Treffinger
Hazırlık; problemi veya ihtiyaç durumu belirleme, beyin fırtınası yapma	Bir ihtiyaç veya zorluğu gözleme,	Yönlendirme; problemi gösterme	Hedefi bulma	
Kuluçka; fikirleri düşünme sürecini	İhtiyacı analiz etme, gözden	Hazırlık; uygun veriyi toplama	Gerçeği bulma	
	Elde edilen bilgilerin			

geçirme, bilgiyi düzenleme, incelenmesi		Analiz; konu ile ilgili	
bilişsel süreçleri kullanarak		materyali dağıtmak	Problemi bulma
belirli bir noktaya gelebilme	Çözümlerin formüle edilmesi	Düşünce; düşüncelerle	
Aydınlanma; farklı bir		alternatifleri yığmak	Düşünceyi bulma
düşüncenin olduğu, bir	Çözümlerin avantajları		
düşünce veya çözümün birden	ve dezavantajlarının	Kuluçka; aydınlanmaya	
şimşek çakması,	analiz edilmesi	izin verme, davet etme	Çözümü bulma
Doğrulama; Kontrol etme, eğer	Yeni fikrin doğumu,	Sentez; parçaları bir	
çözüm probleme uygunluk	keşif	araya koyma	Kabulü bulma.
gösteriyorsa	çözümün		
genellenmesi	ve Olasılığı en yüksek	Değerlendirme; sonuç	
uygulanabilirliği	olduğu düşünüleni	düşünceleri	
	deneme ve somut hale	değerlendirme/	
	getirme	yargılama	

(Kaynak: Aktamış ve Ergin, 2007)

Newel, Shaw ve Simon (1958), yaratıcı düşünme sürecinin kuluçka döneminde ortaya çıkması beklenen bilinçdışı süreçler üzerinde durmuşlardır. Aydınlatma evresinde ise problemin çözümünde ortaya çıkacak ani his sonucunda yaratıcı düşünme gerçekleşir. Yapılan araştırmalarda; yaratıcı düşünmenin sınırlarını net bir şekilde çizmek pek mümkün değildir. Aşağıda belirtilen şartlardan biri ya da birkaçı sağlandığında problem çözme belirli oranda yaratıcı olarak adlandırılır.

- 1) Düşünce ürünü yenilik ve değere sahiptir.
- 2) Düşünce alışılmadık, önceden kabul edilen fikirlerin reddini ya da yenilenmesine ihtiyaç duyar.
- 3) Düşünme yüksek motivasyon ve süreklilik gerektirir.

4) Problem başlangıçta belirsiz ve yanlış tanımlanır bu nedenle yapılacak ilk iş problemin yaratıcı düşünme sürecine göre baştan tanımlanmasıdır (Newel, Shaw ve Simon, 1958).

Atasoy, Kadayıfçı, Akkuş çalışmalarında yaratıcı düşünme sürecinin iki bileşeninden bahsetmektedir. Bunlar; hayal etme ve ıraksak düşünmedir. Eğitim öğretim ortamında yaratıcı düşünmenin ortaya çıkmasını sağlamakta ve desteklemektedir. Bireylerin hayal etme yetileri sayesinde kavram ve nesnelere hakkında verimli zihinsel model oluşturabilirler(Atasoy, Kadayıfçı, Akkuş, 2007, ss.680)

Rawlinson(1995), yaratıcı düşüncenin oluşturulması sürecini 5 aşamada ele almıştır.

1.Hazırlık: İlk aşamadır. Sorunla ilgili mümkün olabildiği kadar çok faktörün belirlenmesinden oluşur. Ayrıca hazırlık safhasında önemli bir diğer adımda sorunun yeniden tanımlanmasıdır. Sorunu yeniden tanımlamak; sorundan uzaklaşarak geriye adım atmayı, sorunun çevresinde dolanmayı, soruna farklı açılardan bakabilmeyi ve düzlem değiştirerek sorunun içine bakmayı gerektirmektedir.

2.Çaba: Yaratıcı düşüncenin yanı sıra önemli ölçüde çaba harcamak gerekir. Sıkıntı ve hayal kırıklığı yaratıcı çalışmanın bir parçasıdır.

3.Kuluçka Dönemi: Başka işler yaparken ya da başka sorunlar üzerinde düşünürken sorunun zihnimizin derinliklerinde yattığı dönemdir. Zihin bilinç dışı bir bağlantı kurma mekanizmasıyla sorunun üzerinde çalışmaya devam etmektedir.

4.İçe Doğuş: Sorunun çözümünde kullanılacak düşüncenin bir anda kendini belli ettiği dönemdir.

5.Değerlendirme: Ortaya konan bütün fikirler analize tabi tutulur ve değerlendirilir.

Yaratıcı düşünme süreci dinamik, üretici ve özgürdür. Problemlere her açıdan bakabilmek ve farklı çözüm yolları bulabilmek gerekir. Çevresine yaratıcı gözlerle

bakabilmeli, tüm kaynakların farkına varabilmeli ve gerektiğinde yararlanabilmelidir (Çellek, 2002).

2.7.Eğitimde Yaratıcı Düşünme

Her birey yaratıcılık yeteneği ile dünyaya gelmektedir. Fakat büyüdükçe dışarıdan gelen etkilerle bu yaratıcı düşünme yetenekleri başka bir takım yeteneklerle üzeri kapatılmaktadır. Okul hayatı süresince çocukların bağımlı hale getirildiği, eğitime yönelik sıradan etkinlikler ve tutumlar, yaratıcı düşünme becerisi, diğer yetilerin daha çok geliştirilebilmesi uğruna belirgin bir şekilde baskı altına alınmaktadır(Rawlinson, 1995).

Maclure'e (1991) göre çağdaş eğitimin en önemli hedeflerinden biri öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirmektir. Fakat bunun nasıl ve ne şekilde yapılacağı konusunda, farklı yaklaşımlar bulunması nedeniyle eğitimciler arasında bir fikir birliği bulunmamaktadır (akt. Erktin, 2002). Beyer, 1987; De Bono, 1978, 1991; Feuerstein, 1980; Sternberg, 1985; Leat, 1999, düşünme becerilerinin ayrıca bir ders olarak işlenmesi gerektiğini düşünmektedirler. (akt. Erktin, 2002).

Greeneve Adey'e (1991) göre belirli alanlarda düşünme becerilerinin geliştirilmesi gerektiğine inananlar ise düşünme becerilerinin her ders içinde müfredatın bir parçası olması gerektiği görüşündedirler (akt. Erktin, 2002).

Bireylerin; araştırma ve inceleme yapabilmesi, problem çözebilmesi, yaratıcı düşünebilmesi ve eleştirel düşünebilmesi gibi çeşitli düşünme yöntemlerini tanıma ve kullanabilme gibi birçok niteliğe sahip olması gerektiği bir "Bilgi Toplumu"nda yaşamaktayız. Bu niteliklere sahip bireyler yetiştirilebilmesi için de öğrencilerin öğretme ve öğrenme süreci kapsamında daha aktif oldukları bir eğitim sistemi benimsenmelidir (Güven, Kürüm, 2006).

Öğrencilerin yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, sorgulayıcı düşünme, problem çözme gibi düşünme becerileri gibi çeşitli düşünme becerilerinin edinilmesi ve bunları

gerçek yaşamda aktif bir şekilde kullanabilmesi ailede anne babaya okulda öğretmene büyük görevler düşmektedir (Özdemir, 2005). Ancak etkili düşünme becerisine sahip bireyler sağlıklı karar alarak kendilerini gerçekleştirebilirler. Bu nedenle çocuğa öncelikle etkin düşünme becerilerini kazandırabilmektir.

Cronin, (1989) Yaratıcı öğretim sayesinde öğrenciler karşılaştıkları problemlere farklı ve özgün çözümler üretebilmektedirler. Piaget'e göre eğitimde öncelikli olan farklı bireylerin fikirleri basit bir şekilde tekrar etmek yerine yeni şeyler üretebilen kişiler yetiştirebilmektir (akt. Akkuş, Atasoy, Kadayıfçı, 2007). Bu nedenle öğrencide yaratıcı düşünme becerisini geliştirebilmek eğitimciler tarafından göz ardı edilemeyecek öneme sahiptir.

Çocukların yaratıcılıklarını geliştirmek için neler yapmalıyız?

- Algılarını geliştirmek amaçlı, gözlem ve hafıza eğitimine özen gösterilmelidir.
- Üretici düşünme şekli ve yetisi kazandırılmalıdır.
- Yenilikleri arama, bulma ve bulduklarını anlatmaya ve yorumlamaya yönlendirilmelidir.
- Sanat eserlerini tanınması ve inceleyebilmesi için uygun ortam sağlanmalıdır.
- Duygu ve düşüncelerini tanınması ve kullanması için fırsat tanınmalı, pratik, kararlı ve cesaretli olmaları için yönlendirilmelidir.
- İmgeleri zenginleştirilmelidir.
- Yaşam alanlarının yapılan etkinlik ve resimlerle süslenerek bir sanat çevresi oluşturulmalıdır.

-Çocuğun bireysel çalışmalar yapabileceği, kendini rahatça gerçekleştirebileceği bir ortam oluşturulmalıdır.

-Müze, sergi gibi sanat ortamlarında bulunmasına olanak tanınmalıdır.

-Konu seçimi yapılırken öğrenci yaşantısından hareket edilmelidir (Çellek, 2002).

Torrance(1965) yaratıcı davranışların öğretmenler tarafından ödüllendirilmesi görüşündedir. Ayrıca sınıf içi yaratıcı etkinliklere yer verilmeli ve yaratıcı ürünlere dikkat çekilerek değerlendirilmelidir. Öğretmenlerin kullandığı başlıca yaratıcı düşünme teknikleri ise şunlardır(Özden, 1999; syf:141).

1-Uyarılma: Yaratıcı düşüncenin özünde analogik düşünme (uyarlama) yer almaktadır. Keşiflerin ve yaratıcı düşüncenin basında yer alan bir haberden, tarihte yaşanmış bir olaydan, bir romandan, filminden veya bir şarkıdan esinlenmesi sonucunda ortaya çıktığı durumlar çoktur. Örneğin Leonarda Da Vinci, W. Shakespeare, Tchaikovsky' nin kutsal kitaplardan ve mitolojinin esinlenmeleri sonucunda eserlerini oluşturdukları bilinmektedir.

2-İmgeleme: Zihinde bir düşünce ya da resim yaratabilme yetisi şeklinde tanımlanmaktadır. Yaratıcı imgelemede, gerçek olması istenen düşüncenin açık ve net bir şekilde görüntüsünü zihinde yaratmak için düş gücünden yararlanılır. ABD' deki Yaratıcı Öncülük Programı' nın kurucularından Gawain(1996) imgeleme ile yaratıcı düşünebilme yetisinin geliştirilebileceğini belirtmektedir(akt.Özden, 1999).

3-Beyin Fırtınası: Yaratıcı Eğitim Vakfı' nın kurucusu AlexOsborn, beyin fırtınasını ilk olarak uygulayan ve etkili kullanımı için uygun ortam özelliklerini

tanımlayan kişidir. Beyin fırtınasının esası; bir probleme veya belirli bir duruma ilişkin fikir ve seçenekleri ortaya çıkarmaktır.

4-Ters Beyin Fırtınası: Beyin fırtınasını ara sıra da olsa tersinden de kullanılabilir. Yani problem tersinden ele alınarak çözüme dolaylı yollardan ulaşılmaya çalışılır.

5-Nitelik Sıralama: Bu teknik Crawford(1978) tarafından ortaya çıkarılmıştır. Bu teknik de bir eşyanın özellikleri ve özelliklerinin geliştirilebilmesi için gerekli maddeler listelenir. Crawford, nitelik sıralama alıştırmaları sayesinde, muhakkak o şeyin kalitesini yükseltecek şeylerin veya ondan yola çıkarak farklı bir ürünün ortaya çıktığını belirtmektedir.

6-Sinektik: Birbirleriyle ilişkisi bulunmayan parçaları bir araya getirmek şeklinde düşünülmektedir. Bu teknik, yaratıcı bireylerin farkında olmayarak, bilinç dışı kullandıkları tekniklerin araştırılması ile Gordon(1961) tarafından oluşturulmuştur. Sinektik'in temelleri ise düşünceleri farklı ortamlara uyarlama anlamına gelen analogiye dayanmaktadır.

7-Rol yapma: Öğrencinin ön hazırlık yapmadan bir durumu canlandırması olarak tanımlanmaktadır. Bu tekniğin kullanılmasındaki asıl amaç öğrencinin belirli durumlara ilişkin duyarlılıklarını öğrenmektir(Özden, 1999).

Özerbaş (2011, ss.685) çalışmasında,Torance'nin farklı zaman dilimlerinde yaratıcı düşünme eğitimiyle ilgili olarak yaptığı çalışmaları başlıklar halinde ele almıştır:

Yaratıcı Düşünmenin Önemi: Çocuklara eğitimin başından itibaren düşüncenin önemi vurgulanmalı, belirli dönemlerde düşüncelerini kaleme almalarına fırsat sağlanmalı ve yine bu yaşlarda yaratıcı düşünmenin önemi hissettirilmelidir.

Sınıfta Yaratıcı Ortam Oluşumu: Eğitim öğretim ortamında anlayış ve güven mutlak yer almalıdır. Öğrenci yanlış yapabilme hakkını kendinde görmeli, ancak yanlış yaparak yaratıcı düşünceye ulaşabileceği hissettirilmelidir.

Basmakalıp çalışmalardan kaçınma: Öğrenci Görsel Sanatlar dersinde bir ev çizerken ya da Türkçe dersinde bir şiir yazarken serbest ve özgür olmalıdır. Aynı tür çalışmalarla öğrenciler sınırlandırılmamalıdır. Farklı çizgilerle farklı bir resim ya da farklı kelimelerle farklı bir şiir yazması için öğrenci yönlendirilmelidir.

Nesnelere, düşüncelere özendirme: Çocuğun nesnelere dokunarak, inceleyerek tanınmasına izin verilmeli, nesne ile ilgili sorular sorması için öğrenci teşvik edilmelidir.

Yaratıcı süreç konusunda bilgi verme: Öğrencilere yaratıcılığın hangi şartlarda oluşabileceği, nasıl gelişeceği ve yaratıcı düşünme süreçleri hakkında gerekli bilgiler verilmelidir. Öğrencilerin yaratıcılıkla ilgili öğrenme ihtiyacı duymaları sağlanmalı ve motivasyonları sağlanmalıdır. Torrance ve Osborn'un araştırmalarında; yaratıcı süreç öğretilmiş, bilgi sahibi olan öğrencilerin, bilmeyen sınıflarda eğitim gören öğrencilerden daha başarılı olduklarını ortaya çıkarmışlardır.

Düşüncelerin geçerliliklerini belirleme: Öğrenilen bilginin hayatta ne işe yarayacağını ve geçerliliğinin sınanması eğitimin amaçlarından biridir. Çocuk yeni düşünceler üretebildiği gibi, hangi düşüncenin çözüme uygun olduğunu kendi tartışmalı ve seçebilmelidir. Bu türde etkinliklere ilkökul 3. sınıfta başlanabilmektedir.

Yeni görüşleri hoşgörü ile karşılama: Yaratıcı kişiler farklı düşünceler üreterek normların ya da alışılmış kavramların dışına çıkabilirler. Öğretmenler sınıf ortamında bu tür farklılıkları hoşgörü ile karşılamalı ve bireylerin kendilerini gerçekleştirebilmelerine ortam sağlamalıdır.

Şaheserlere karşı geliştirilen aşırı saygı ve korkuyla baş edebilme: Üst düzey yaratıcılıkları ile başarıya ulaşmış eserleri erişilemez, ulaşılamaz düşüncesini öğrenciye

hissettirmek yaratıcılığı engelleyen etmenler arasındadır. Öğretmen sınıf içinde bu eserleri tanıtmalı ve öğrencilerin eleştirel gözle bakmalarına olanak sağlanmalıdır. Böylece öğrenci yaratıcılık ilgili kavram ve süreçleri özümsemiş olur.

Öğrencinin istekle başlattığı çalışmalara destek olma: Yaratıcı öğrenciler kendi başlarına farklı düşünceler ürettikleri gibi farklı işlere de başlayabilirler. Bu durumda öğretmen ve aile öğrenciye destek olmalı, çocuğun içinde var olan meraklı ve araştırmacı kişiliğin gelişmesi için elverişli ortam sağlanmalıdır(Özerbaş, 2011, ss.685).

Chambers(1973); yaratıcı bireylerle yaptığı çalışmasında, onları yaratıcılığa özenmesini sağlayan ve engel olan öğretmenleri tarif etmelerini istemiş ve sonrasında öğretmenlerin yaratıcı düşünmeye engel olan ve destekleyen özelliklerini maddeler halinde sıralamıştır. Yaratıcı bireylerin sıralamasına göre(akt.Sungur, 1999; Emir, Ateş, Aydın, Bahar, Durmuş, Polat ve Yaman 2004);

Yaratıcılığı Kolaylaştıran Öğretmen Özellikleri;

- Öğrencilere bir birey oldukları hissettirme
- Öğrenciye özgür olmaya özendirerek destekleme
- Heyecanlı olabilme ve bu heyecanı hissettirebilme
- Öğrencileri eşit kabul ederek eşit olduklarını hissettirebilme
- Öğrencileri ödüllendirme
- Öğrencilere ilgi gösterme
- Sürekli okuyan kişiler olarak öğrencileri okumaya özendirme
- İlişkilerinde kolaylıkla iletişim kurma.

Yaratıcılığı Engel Olan Öğretmenlerin Özellikleri

- Öğrencilerin cesaretlerini kırma, zedeleme
- Güvensiz bir eğitim öğretim ortamı
- Öğrencileri gereğinden fazla eleştirme

- Davranışlarında tutarsızlık
- Heyecanını yitirmiş
- Öğrencilerin düz okuma yapmalarını destekleyen
- Klişe, klasik ve sert tavırlar
- Konu alanı ile ilişkisi kopuk
- Genellikle yetersizlik gösteren
- Kısıtlı ilgi alanına sahip ve sınıf ortamı dışında konuşma veya tartışma yetisine sahip olmayan öğretmenler olarak tanımlanmıştır.

Senemoğlu (1999) öğrencilere yaratıcı problem çözme öğretiminde kullanılacak stratejide altı ögenin bulunması gerektiği görüşündedir. Bu görüşe göre;

1-Kuluçka (tasarlama) için öğrenciye yeterli zaman verilmelidir.

2-Öğrenciler yargıyı ertelemeye teşvik edilmelidir. Öğrenci doğru çözüm yolunu bulsa bile yaratıcı olabilmeleri için öncelikle tüm çözüm yollarını görmeleri sağlanmalıdır.

3-Öğrencilerin kendilerini rahatça ifade edebilecekleri ortam sağlayınız. Fikri hayal ürünü veya olağan dışı bile olsa açıklamaktan çekinmemelidirler.

4-Problemin temel özelliklerini belirlemeleri ve tüm özelliklerini listeleyerek analiz etmeleri sağlanmalıdır.

5-Öğrencilere yaratıcı problem çözebilme için belirli stratejiler öğretilmelidir. Örneğin sorunu zihinde net şekliyle anlamaya, farklı düşünebilmeye, olası çözümlerden zihin haritası oluşturabilmeye öğrenciler teşvik edilmelidir.

6-Öğrencilerin yaratıcı problem çözebilmeleri için farklı farklı etkinlikler yapmaları sağlanmalıdır. Bilgi verici açıklamalarla öğrencilere geri dönütler verilmelidir.

Meissner (2006), yaratıcı düşüncenin gelişimini öngören matematik öğretimi ile ilgili bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada yaratıcı düşüncüyü geliştirebilmek için ulaşılan sonuçlar üç maddede ele alınmıştır;

1-Öğrencilerin, motivasyon, merak etme, kendine güvenme, esnek düşünme, mizaç, hayal gücünü kullanabilme, mutlu olabilme, doyuma ulaşma, başarı gibi kişilik özelliklerinin yanı sıra sosyal özellikleri de belirlenmeli ve geliştirilmelidir. İçgüdüsel, sezgisel eylem ve tepkilere olanak tanıyan yarışma ortamı oluşturulmalı ve görev dağılımı yapılmalıdır. Bireyler kendi görüşlerini ifade edebildikleri gibi farklı görüşlere de hoşgörülü olmalıdır.

2-Açık uçlu, ilgi çekici, heyecanlandırıcı önemli ve motive edici problemler tercih edilmelidir. Bu problemler öğrencinin günlük hayatıyla ilişkilendirildiği gibi ilgi alanlarını da içermeli ve deneyimleme imkânı olanlara öncelik tanınmalıdır. Öğrenciler problemin tanımlama ve çözüm süreçlerini kendileri gerçekleştirmeli, aynı zamanda sözlü ve yazılı olarak kendini ifade etmelidir.

3-Öğrenciler problemi bütün olarak düşünmeyi, problemi nasıl ve ne şekilde çözeceklerine kendileri karar verebilmelidir. Gerekli durumlarda kendilerine verilen çözüm tekniklerini tartışmalı ve değiştirebilmelidir. Yeri geldiğinde kendi yanlışını görebilmeli ve gerekli düzeltmeleri yapabilmelidir. Tüm bu çözüm aşamalarında takım halinde hoşgörü ile çalışabilmeli ve işbirliği yapabilmelidir (Meissner, 2006).

Arık(1987); yaratıcı düşünce, muhakeme ve problem çözüme becerisini geliştirmeye uygun bir eğitim içeriği oluşturulması gerektiği görüşündedir. Buna göre;

- 1-Öğrencilerin problem seviyelerini tanımayı öğrenmesi
- 2-Öğrencilerin problem çözüme bakımından olguları öğrenmesi
- 3-Özgün olmayı öğrenmesi
- 4-Doğru değerlendirmeler yapmayı öğrenmesi
- 5-Düşüncelerin nasıl test edileceğini öğrenmesi gerekmektedir.

Özerbaş (2011, ss.682) çalışmasında, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmek için okul yönetimine düşen görevler üzerinde de durmuştur. Bu görevleri maddelendirerek ele almıştır;

1-Okul yönetimi; öğretmenleri ve diğer yöneticileri yaratıcı düşünmeye saygı duyduğunu hissettirir.

2- Okulda çalışanların ve öğretmenlerin görüşlerinin alındığı bir sistem geliştirir.

3-Okul ortamında onur duygusu oluşturulur.

4-Görüşlerin geleneklerin ve kalıpların dışına çıkılarak denenmesi sağlanır.

5-Araştırma yapılması için elverişli ortam sağlanır.

6-Okul sorunlarını kurallara bağlayarak çözmeye çalışmaz.

7-Fikirlerine uyulması için zorlama yapılmaz.

8-Farklı düşünce ve düşünme biçimlerine yer verir.

9-Öğretmenlere düşüncelerini deneyip geliştirebilmeleri için maddi imkanlar tanınır.

10-Geleceğe dönük uzun dönemli plan yapmak amacıyla program geliştirir.

11-Öğretmenlerin toplu bulunduğu ortamlarda yaratıcı düşünceye sahip kişileri açıklamaz.

12-Öğretmenlere farklı görüş geliştirmeleri amacı doğrultusunda zaman tanınır.

13-Farklı ilgi alanları bularak kendi yeteneklerini geliştirir (Özerbaş, 2011, ss.682).

2.8. İlgili Araştırmalar

Isaksen, Sidney (1985) "Problem çözümü ve yaratıcı düşünce için müfredat programlama" başlıklı çalışmalarında; 152 müfredat programcısının, problem çözme ve yaratıcılık ile ilgili tutum, bilgi ve davranışları araştırılmış, geleneksel öğrenme ve yaratıcı öğrenme kıyaslanmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, %87'si yaratıcı düşünmenin gelişimini ve problem çözme becerilerini bilinçli bir şekilde planladılar. %65'i ise kendi programlarını geliştirdi. D. J. Treffinger's modeli; çoğunun yaratıcı düşünme tekniklerini tercih ettiğini ortaya çıkarmıştır.

Öncü(1989); 7-11 yaşları arasında 150 denek üzerinde; yaratıcılık üzerine yukarıda geliştirilen yetenekler üzerinde bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmaya göre; özellikle erkeklerin ortalamasının orijinallik açısından kızlardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. 8 yaş düzeyinde, esneklik faktörü açısından da yine erkeklerin ortalamasının kızların ortalamasına oranla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. 11 yaşındaki kız ve erkek denekler arasında elaborasyon faktörü üzerinde çalışılmış ve sonucunda anlamlı olmasa da kızların oranlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Hoover (1994)'in; "İlköğretim beşinci sınıfı bitiren öğrencilerin hipotezleri formüle edebilme becerileri ile yaratıcılıkları arasındaki ilişki" araştırdığı çalışmasında, hipotezleri formüle edebilme ve yaratıcı düşünme arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir(akt. Aktamış ve Ergin, 2007).

Hu ve Adey(2002), "Ortaokul öğrencileri için bilimsel yaratıcılık testi" başlıklı çalışmalarında, ortaokul öğrencileriyle kullanmak amacıyla bilimsel yaratıcılık testi geliştirmişlerdir. Çin'de 50 tane Fen Bilgisi Öğretmeni ile ilk değerlendirme yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda ortaokul öğrencilerinin bilimsel yaratıcılıklarının yaş arttıkça artış gösterdiği görülmüştür. Ve bilimsel yaratıcılık için bilimsel yeteneğin gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Liang (2002) çalışmasında, lisedeki öğrencilerin problemi keşfetme, hipotezleri formüle etme ve yaratıcılıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir(akt. Aktamış ve Ergin, 2007).

Gelen(2002)'in "Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde düşünme becerilerini kazandırma yeterliklerinin değerlendirilmesi" konulu çalışmasında; öğretmenlerin yaratıcı düşünme becerileri üzerine de bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaratıcı düşünme becerilerini bilmedikleri ve

sınıflarında uygulamadıkları tespit edilmiştir. Bu durumunun nedenleri incelendiğinde; öğretmenlerin eğitimleri süresince veya sonrasında düşünme becerilerinin öğretilmesine ilişkin bir eğitim almamış oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Koray (2004), "Fen eğitiminde yaratıcı düşünmeye dayalı öğrenmenin öğretmen adaylarının yaratıcılık düzeylerine etkisi" üzerine bir çalışma yapmıştır. Bu araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara göre yaratıcı düşünme becerisi(toplam puan) ve yaratıcı düşünme becerisinin akıcılık, esneklik, ayrıntınlık ve orijinallik alt boyutları açısından, deney ve kontrol grupları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmuş, bu farklılığın deney grubu lehinde olduğu tespit edilmiştir.

Emir, Ateş, Aydın, Bahar, Durmuş, Polat ve Yaman (2004); "Öğretmen adaylarının yaratıcılık düzeyleri" başlıklı çalışmalarında İlköğretim Bölümü çeşitli anabilim dallarında eğitim gören 1.sınıf öğrencilerinin yaratıcılık düzeylerini belirlemek ve anabilim dalları ile yaratıcılık düzeyleri arasında farklılık olup olmadığını ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Çalışmaları sonucunda öğretmen adaylarının yaratıcılık ortalama puanlarının ölçekten alınabilecek puana ortalamasının biraz üzerinde olduğu belirlenmiştir. Gruplar arasında da anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Günel (2006), "Sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi" başlıklı çalışmada; sınıf öğretmeni adaylarının kendi algılarına göre yaratıcılık düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu araştırma sonucunda; bayan öğrencilerin yaratıcılık düzeylerinin bay öğrencilere göre daha yüksek olduğu, sınıf öğretmeni adaylarından enstrüman çalmayanların, çalanlara göre daha yaratıcı oldukları saptanmıştır. Ayrıca sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcılık düzeylerinde ilkokul, ortaokul ve lise akademik başarı algılarına göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Fakat üniversite akademik başarı algılarına göre yaratıcılık düzeylerinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

Yıldırım(2006), "Öğretmenlerin yaratıcılığa bakış açısı ve ana sınıfı çocuklarının yaratıcılık düzeylerinin, öğretmenin yaratıcılık düzeyine göre incelenmesi" başlıklı çalışmada; ana sınıfı öğretmenlerinin yaratıcılığa bakış açısını, ana sınıfına devam eden çocukların yaratıcılık düzeylerini öğretmenin yaratıcılık düzeyine göre incelemek, çocukların ve öğretmenlerin yaratıcılıklarında çeşitli değişkenlerin farklılık yaratıp yaratmadığını incelemiştir. Bu araştırma sonucunda, çocuklar ve öğretmenler arasında yaratıcılık alt boyutları ve yaratıcılık indeksi açısından ilişki bulunmamıştır. Öğretmenlerin yaratıcılık puanlarının yaşa, mezun oldukları programa, meslekteki hizmet sürelerine göre farklılaşmadıkları saptanmıştır.

Aktamış ve Ergin'in (2007) bilimsel süreç becerileri ile bilimsel yaratıcılık arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışma sonucunda, Bilimsel Süreç Becerileri ve Bilimsel Yaratıcılık arasında anlamlı ve pozitif ilişki olduğu bulunmuştur.

Yenilmez ve Yolcu (2007); "Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı" başlıklı çalışması, ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin derslerdeki tutumlarının, davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı ile bununla ilişkilendirilen demografik özellikler arasındaki ilişkilerini belirlemeye yönelik bir çalışmadır. Bu çalışmanın sonucunda; kadın öğretmenlerin derslerdeki davranışlarının öğrencilerde yaratıcı düşünmenin gelişimine katkısının erkek öğretmenlere oranla daha fazla olduğu fark edilse de, cinsiyet grupları arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı belirtilmiştir. Kıdem değişkini açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmamıştır. Fakat 1 ile 10 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenlerin derslerdeki davranışlarının öğrencilerde yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine daha fazla katkısının olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin derslerdeki davranışlarının öğrencilerde yaratıcı düşünmenin gelişimine katkısı branş grupları arasında farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak, grup ortalamalarına

bakıldığında; sınıf öğretmenlerinin derslerdeki davranışlarının öğrencilerde yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine daha fazla katkısı sağladığı da belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin tutum ve davranışlarının öğrencilerde yaratıcı düşünmenin gelişimine katkısının mezuniyet değişkenine göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim Fakültesinden mezun olan öğretmenlerin derslerdeki tutum ve davranışlarının öğrencilerde yaratıcı düşünmenin gelişimine katkısının diğer öğretmenlere kıyasla daha çok olduğu da belirtilmiştir.

Atay (2009), "Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş öğrencilerinin yaratıcılık düzeylerinin yaş, cinsiyet ve ebeveyn eğitim durumlarına göre incelenmesi" başlıklı çalışmada; Okul Öncesi çağındaki 5-6 yaşlarındaki çocukların yaratıcılık düzeylerinin belirlenmesi ve çocukların yaratıcılığında yaş, cinsiyet ve ebeveyn eğitim durumlarının etkisinin ne derece olduğu ve bunların yaratıcılığın boyutları olan akıcılık, esneklik, orijinallik ve zenginleştirme ile arasında bir ilişki olup olmadığının incelenmesi için yapılmıştır. Bu inceleme sonucunda, çocukların yaşları ile akıcılık puanları arasında, Çocukların yaşları ile esneklik değerleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Çocukların yaşları ile orijinallik puanları arasında anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Çocukların yaşları ile zenginleştirme puanları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Çocukların cinsiyetleri ile akıcılık puanları arasında anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Çocukların cinsiyetleri ile esneklik puanları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Çocukların cinsiyetleri ile orijinallik puanları arasında anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir. Çocukların cinsiyetleri ile zenginleştirme puanları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Çocukların anne ve babalarının eğitim durumu ile akıcılık değerleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Çocukların anne- baba eğitim durumu ile esneklik puanları arasında anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir. Çocukların anne-baba eğitim durumu ile orijinallik

puanları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Çocukların anne-baba eğitim durumu ile zenginleştirme puanları arasında anlamlı bir ilişki belirlenmiştir.

Temizkan (2010), "Yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi" konulu çalışmasında; öğrencilerin yaratıcılıklarını ve yaratıcı yazma becerilerini geliştirebilmek için öğretmenin neler yapabileceği üzerinde durmuştur. Öğretmenler, sınıf içinde öğrencilere hazır kalıplar vermek yerine hayal güçlerini harekete geçirecek etkinliklerle öğrencilere rehber olmalıdır. Yaratıcı öğretmen kendisi de yeniliğe açık, çalışmayı seven, açık görüşlü bir insan olmalıdır. Yaratıcı öğretmeni, aynı yöntemlerle aynı şeyleri anlatmak mutlu etmez. Öğretmen kendisi farklı yöntemlere açık olduğu gibi öğrencilerini de farklı düşünceler bulmaya ve bu düşünceler arasında farklı bağlantılar kurmaya teşvik eder. Bu nedenle öğretmen de öğrencileri yaratıcı yazmaya yönlendirirken, öğrenciyle empati kurabilmesi ve yaratıcı yazma sürecini algılayabilmesi için kendisi de bu yazma çalışmalarına katılmalıdır.

Altın (2010), "İlköğretimde görevli öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarıyla yaratıcılıkları ilişkisi" başlıklı çalışmasında ilköğretim okullarında çalışan sınıf öğretmenlerinin, örgütsel bağlılıklarının yaratıcı düşüncelerini etkileyip etkilemediği araştırılmıştır. Çalışmasının sonucunda; duygusal bağlılık seviyeleri yüksek olan öğretmenlerin, yaratıcılık seviyelerinin de yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca devam bağlılık düzeyinin yüksek olduğu tespit edilen öğretmenlerin, yaratıcılık düzeylerinin de yüksek olduğu, normatif bağlılık düzeyi yüksek olan öğretmenlerin, yaratıcılık düzeylerinin de yüksek olduğu ve örgütsel bağlılık algı düzeyi yüksek olan öğretmenlerin, yaratıcılık seviyelerinin de yüksek olduğu saptanmıştır.

Zeytun (2010); "Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcılık ve problem çözme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi" başlıklı çalışması, okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcılıkları ile problem çözme seviyeleri arasındaki ilişkiyi

incelemek ve bu düzeylerle öğretmen adaylarının cinsiyetleri, buldukları sınıf düzeyi, anne-baba meslekleri, anne-baba eğitim durumları ve sosyo-ekonomik düzeyleri gibi demografik özellikleri ile ilişkileri incelemek amacıyla yapılmıştır. İnceleme sonrasında öğretmen adaylarının cinsiyet, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne mesleği, baba mesleği ve sosyo-ekonomik durumları gibi demografik özelliklerin yaratıcılık açısından kendilerini değerlendirmelerinde anlamlı fark bulunmamıştır. 2. sınıfta okuyan öğrenciler, 1. sınıftaki ve 3. sınıftaki öğrencilere göre kendilerini daha fazla yaratıcı kişiler olarak değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin problem çözme becerileri hakkında kendilerini değerlendirmeleri arasında cinsiyet, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne mesleği, baba mesleği ve sosyo-ekonomik durumlarına göre farklılaşma olmamıştır. 2. sınıf ve 1. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının öğrencilerine göre kendilerini daha fazla problem çözme becerisine sahip kişiler olarak değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin kendilerini yaratıcılık açısından değerlendirmeleri ile problem çözme açısından değerlendirmeleri arasında ise pozitif yönlü orta derece bir ilişki saptanmıştır.

Şahin (2010), "İlköğretim öğretmenlerinde yaratıcılık, mesleki tükenmişlik ve yaşam doyumu" başlıklı çalışmada; ilköğretim öğretmenlerinin yaratıcılık, yaşam doyumu ve tükenmişlik düzeylerini belirlemek ve aralarındaki ilişkiyi incelemiştir. Ayrıca; öğretmenlere ait bazı bağımsız değişkenlerin (cinsiyet, branş, mesleki kıdem, medeni durum, eşinin mesleği, algıladığı sosyo-ekonomik durum) ilköğretim öğretmenlerinin yaratıcılık, yaşam doyumu ve tükenmişlik düzeyine etkisini araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin yaratıcılık ve yaşam doyumu düzeyleri ise, cinsiyet, medeni durum, kıdem yılı, branş, eşin mesleğinden etkilenmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Temizkalp (2010), "Öğretmen adaylarının yaratıcılık düzeyleri" başlıklı çalışmada, öğretmen adayı öğrencilerin yaratıcılık düzeylerini; cinsiyetleri, okudukları

bölüme, üniversiteye giriş puanları ve yaşadıkları yer demografik özelliklerine göre incelemiştir. Veri analiz sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının yaratıcılık düzeyleri ile okudukları bölüm ve üniversiteye giriş puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir.

Turan (2010), "Sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı özellikleri ile yaratıcı düşünme, problem çözme becerileri ve eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki açıklayıcı ilişkiler örüntüsü" başlıklı çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı ortam düzenleme, yaratıcı ortam düzenleme, algılanan problem çözme ve eleştirel düşünme becerileri arasındaki açıklayıcı ve yordayıcı ilişkiler örüntüsünün belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma sonucunda; sınıf öğretmenlerinin yapılandırmacı ortam düzenleme, yaratıcı ortam düzenleme, algılanan problem çözme ve eleştirel düşünme becerileri arasında doğrusal yönde anlamlı ilişki saptanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin yaratıcı ortam düzenleme ve eleştirel düşünme becerilerinin algılanan problem çözme becerilerini yordama da, algılanan problem çözme becerilerinin de yapılandırmacı ortam düzenleme becerilerini yordama da anlamlı olduğu belirlenmiş; ancak eleştirel düşünme becerilerinin yapılandırmacı ortam düzenleme becerilerini yordama da anlamlı olmadığını göstermiş ve yapılandırmacı ortam sağlama becerilerini açıklamaya yönelik önerilen model doğrulanmıştır.

Özerbaş(2011, ss.675)'ın yaptığı araştırmada, yaratıcı düşünme ortamının öğrenci başarısına etkisi üzerine çalışmıştır. Bu çalışmasında iki gruba aynı sürede aynı konuyu anlatmıştır. Kontrol grubuna geleneksel düz anlatım yöntemiyle ders anlatılmıştır. Deney grubuna ise yaratıcı bir sınıf ortamında yaratıcılıklarını geliştirici etkinliklerle dersi işlemişlerdir. Uygulama sonrasında yaratıcılığın çok kısa sürede değişmeyeceği bilinmesine karşın uygun ortam sağlanırsa yaratıcı düşünmenin öğrenilebilir ve geliştirilebilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Temizkan(2011), "Türkçe öğretiminde yaratıcı düşünmeyi geliştirme bakımından Nasreddin Hoca fıkraları"nı incelemiş ve fıkra metinlerinde yaratıcı düşünme özelliklerine sıkça rastlandığını ortaya koymuştur. Bu çalışmada; Nasreddin Hoca fıkralarında karşılaşılan yaratıcı düşünme özellikleri şöyle maddelendirilmiştir;

1. Olaylara farklı açılardan bakabilme ve farklı açılardan değerlendirebilme
2. Ortaya çıkan olaylara farklı sebepler bulabilme
3. Problem çözmede pratik çözüm üretebilme
4. Farklı durumlar arasında ilişki kurabilme
5. Ayırt edici, özgün yeni düşünceler üretebilme
6. Kavramları geleneksel kalıplar dışında kullanabilme
7. Daha önce görülmemiş olanları görebilme, düşünülmeiyeni düşünebilme
8. Yeni bir teknik ya da buluş yapabilme

Tüm bu özellikler göz önünde bulundurularak Türkçe derslerinde bu fıkralara yer verilmeli, hem eğlenmeyi hem de yaratıcı düşünme özelliklerini tanınması ve günlük hayatta uygulaması sağlanacaktır.

Kurnaz (2011) "İlköğretim öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ve demokratik tutumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi" başlıklı çalışmasında; ilköğretimde görevli öğretmenlerin yaratıcılık düzeyleri ile demokratik tutumları arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin yaratıcılık düzeylerinin düşük, demokratik tutumlarının ise orta düzeyden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Demokratik tutumları yüksek olan öğretmenlerin ise yaratıcılık düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra öğretmenlerin yaratıcılık düzeylerinin cinsiyete, medeni duruma, mezun olunan okul türüne, yerleşim birimine, görev türüne, görev süresine ve çalışılan kuruma göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin demokratik tutumlarının ise medeni durum, mezun olunan okul türü, görev türü, görev süresine göre

anlamli bir farklılık göstermediği buna karşın cinsiyet, yerleşim birimi, çalıştığı kurum değişkenlerine göre anlamli bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Alt boyutlar dikkate alındığında, bayan ilköğretim ğretmenlerinin, erkek ilköğretim öğretmenlerine; ile/köy/kasabalarda görevli öğretmenlerin, il merkezinde çalışan öğretmenlere; resmi kurumlarda çalışan öğretmenlerin, özel okulda çalışan öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde demokratik tutum içinde oldukları tespit edilmiştir.

Akıllı (2012); "İlköğretim sekizinci sınıf ğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ve yaratıcılık düzeylerinin değerlendirilmesi" başlıklı çalışmasında; ilköğretim sekizinci sınıfa giden öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri ve yaratıcılık düzeyleri değerlendirilmiştir. Bu alışma sonucunda; öğrencilerin çoğunluğu düşük düzeyde eleştirel düşünme eğilimine sahip ve yaratıcı olmadığı saptanmıştır. Öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri arasında öğrencilerin cinsiyetlerine ve baba eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamli fark bulunmuştur. Ancak anne eğitim durumları ve aile gelir düzeylerine göre anlamli bir fark bulunmamıştır. Yaratıcılıkları arasında ise öğrencilerin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamli fark bulunmuştur. Fakat baba eğitim durumları ve anne eğitim durumlarına ve aile gelir düzeylerine göre anlamli bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimi ve yaratıcılıkları arasında orta düzeyde, pozitif ve anlamli bir ilişki tespit edilmiştir.

Okutan (2012), "Karma ve izole yaş gruplarında verilen okul öncesi eğitiminin 4-6 yaş grubu çocuklarının gelişim özellikleri ve yaratıcılık performanslarına etkisinin incelenmesi" başlıklı çalışmasında, karma ve izole yaş grup eğitiminin 4-6 yaş grubu çocuklarının gelişimleri ve yaratıcılıklarına etkilerini incelemiştir. Bu alışma sonucunda; çocukların karma ve izole yaş gruplarında eğitim alma durumları ile gelişimsel davranışları arasında ön test puanları paralellik göstermektedir. Son test puanlarında karma ve izole yaş grubu lehinde yükseliş gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yaratıcılık ve yaratıcılık alt

boyutlarında ön test ve son test puanlarında ise karma yaş lehine sonuçlara ulaşılmıştır. Yaratıcılık ve yaratıcılık alt boyutları ile Psikolojik Gözlem Formu yardımıyla ulaşılan puanlar arasındaki ilişkilere bakıldığında, karma yaş grup eğitim alan çocukların pozitif davranışları ile yaratıcılık puanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İzole yaş grubunda eğitim alan çocukların negatif davranışları ile yaratıcılık puanları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Şenol (2013) "İlköğretim okulu müdürlerinin yaratıcılık davranışları ve mizah anlayışları" başlıklı çalışmada ilköğretim okulunda görev yapan öğretmenlerin algıları doğrultusunda okul müdürlerinin yaratıcı tutumları ve mizaha bakış açıları düzeyine ilişkin algılarını; bu algılarının, değişkenler ile arasında anlamlı farklılık olup olmadığı ve yaratıcı davranışlar ile mizah algıları puanları arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmaları sonucunda, öğretmenlerin yaratıcı tutumlarına ilişkin algıları ile mizah anlayışlarına ilişkin algıları arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunduğu ayrıca ilköğretim okulunda görevli müdürlerin yaratıcı davranışları arttıkça mizah anlayışlarının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Gülererli (2014); "Öğretmenlerin evlilik uyumları ile yaratıcılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi" başlıklı çalışmada; yaratıcılık üzerinde yaş, cinsiyet, branş, okul türü, eğitim durumu, evlilik süresi, evlenme biçimi ve çocuk sahibi olma değişkenlerinin etkileri araştırılmıştır. Evlilik süresi değişkeninin yaratıcılık puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık oluşturduğu ve bu farkın evlilik süresi uzun olan gruplar lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ulaş, Tedik, Sevim(2014); "İlkokul 4. sınıf öğrencilerine uygulanan yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin yaratıcılık düzeylerine etkisi" başlıklı çalışmalarında; yaratıcı drama aktivitelerinin ilkokul 4. sınıfta okuyan öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine etkisini incelenmiştir. Çalışma sonuçları incelendiğinde yaratıcı drama

aktivitelerinin öğrencilerin yaratıcı düşünme becerileri üzerinde olumlu etki yaptığı tespit edilmiştir. Cinsiyet, anne babanın eğitim ve gelir düzeyi gibi değişkenlerle ilişkisine bakıldığında yaratıcılık düzeylerinin anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Kontaş (2015); "5-11 yaş arası çocukların zihin teorisi ve yaratıcılık yetenekleri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi" başlıklı çalışmada; eğitim gören 5-11 yaş arası çocukların zihin teorisi ve yaratıcı düşünme becerileri arasındaki ilişkinin saptanması ve bu bağlamda yetilerin bazı yaş, cinsiyet, ailenin ekonomik düzeyi, kardeş sayısı, anne baba eğitim seviyesi, anne baba mesleği gibi bazı değişkenlerle ilişkilerinin ortaya konulmasını amaçlamıştır. Araştırma sonuçlarına göre; zihin teorisi görevleri ile yaratıcı düşünme becerisi arasında anlamlı ve doğru yönde bir ilişki olduğu görülmüştür. Yaratıcılık testinin alt boyutları olan akıcılık, orijinallik ve zenginleştirme puanları ile zihin teorisi görevlerinin tümü arasında anlamlı ve doğru yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Yaratıcılık indeksi toplam puanı ile yaratıcılığın alt boyutlarından elde edilen puanların (akıcılık, orijinallik, zenginleştirme) zihin teorisi testleri üzerinde düşük düzeyde anlamlı bir yordayıcı olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin sınıf seviyeleri artış gösterdikçe, zihin teorisi ve yaratıcılık testlerindeki başarı oranlarının da artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren örnekleme, verilerin toplanmasında kullanılan ölçme araçlarına, ölçeklerin güvenilirliği, veri toplama süreci, araştırma ile ilgili verilerin toplanması ve toplanan verilerin çözümlenmesi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılacak bu araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

3.2. Evren Örnekleme

Araştırmanın evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ve Pamukkale İlçelerindeki ilkokullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri (1, 2, 3, 4. Sınıf öğretmenleri) oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşmak mümkün olmadığından evreni temsil eden örneklem seçilmiştir. Evrenden seçilen örneklem 0,5 manidarlık düzeyi esas alınarak seçilmiştir. Örneklemdeki öğretmen sayısı aşağıdaki formül kullanılarak bulunmuştur.

$$n = \frac{t^2 \cdot (PQ)}{d^2} \cdot \frac{1}{1 + \frac{t^2 \cdot (PQ)}{N \cdot d^2}}$$

N: Hedef kitledeki birey sayısı

n: Örnekleme alınacak birey sayısı

p: İncelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı)

q: İncelenen olayın görülmeyiş sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı)

t: Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer

d: Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen $\pm$ örnekleme hatasıdır.

Formül kullanılarak evren için %95 güven aralığında, $\pm$ % 5 örnekleme hatası ile gerekli örneklemedeki alt sınır 306 olarak hesaplanmıştır. Örneklem almada “*oranlı küme örnekleme*” yöntemi kullanılarak 421 sınıf öğretmeni örnekleme alınmıştır.

Tablo 4 :

Örnekleme Oluşturan Bireylerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

	<i>n</i>	%
Erkek	274	65.1
Kadın	147	34.9
Toplam	421	100

Örnekleme oluşturan bireylerin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo.4'de verilmiştir.

Yapılan incelemede, örnekleme oluşturan bireylerin %65,1'i erkek, %34,9'u kadındır.

Tablo 5.

Örnekleme Oluşturan Bireylerin Kıdemlerine Göre Dağılımları

Kıdem	<i>n</i>	%
1-10 yıl	107	25,4
11-20 yıl	158	37,5
21 yıl üstü	156	37,1
Toplam	421	100,0

Örnekleme oluşturan bireylerin çalışma sürelerine göre dağılımı Tablo 3'de incelenmiştir. Yapılan incelemede, örnekleme oluşturan bireylerin %25.4'ü 1-10 yıl, %37.5'i 11-20 yıl ve %37.1'i ise 21 yıl ve üstü çalışma süresine sahip oldukları saptanmıştır.

Tablo 6.

Örnekleme Oluşturan Bireylerin Mezuniyet Durumlarına Göre Dağılımları

Mezuniyet Durumu	<i>n</i>	%
Eğitim Fakültesi	328	77,9
Diğer (Öğretmen okulu, Fen Edebiyat fak. vb)	93	22,1
Toplam	421	100,0

Örnekleme oluşturan bireylerin mezuniyet durumlarına göre dağılımı Tablo 4'te incelenmiştir. Yapılan incelemede, örnekleme oluşturan bireylerin %77,9'u Eğitim Fakültesi mezunu, %22,1'i ise Eğitim Fakültesi dışındaki, Öğretmen okulu veya Fen Edebiyat Fakültesi gibi öğretmen yetiştiren kurumlardan mezundur.

3.3. Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında “Ne kadar yaratıcısınız?” ve “Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısını değerlendirme” ölçekleri kullanılmıştır.

3.3.1. Yaratıcılık Açısından Bireyin Kendini Değerlendirmesi Ölçeği

“Ne Kadar Yaratıcısınız?” (How Creative Are You?) testi, Eugene Raudsepp tarafından geliştirilmiş ve Sabire Çoban tarafından orijinal formu dikkate alınarak dilimize çevrilmiştir. Testin geçerlik güvenirlik istatistikleri, yine Sabire Çoban tarafından yapılmış ve Cronbach Alpha katsayısı yaratıcılık için 0,95 olarak bulunmuştur (Çoban, 1999).

“Yaratıcılık Açısından Bireyin Kendini Değerlendirmesi Ölçeği” ile elde edilen veriler Kesinlikle katılmıyorum seçeneği 5 katılıyorum seçeneği 4 kararsızım seçeneği 3 katılıyorum seçeneği 2 kesinlikle katılıyorum seçeneği 1 olarak kodlanmıştır. Süreksiz olan ölçekteki cevap seçenekleri, istatistiksel işlemlerle elde edilen sonuçların yorumlanabilmesi için “sürekli” hale getirilmiştir. “Ne kadar yaratıcısınız” ölçeğindeki 4 aralık 5 seçeneğe bölünmüş ($4: 5 = 0.80$); bulunan sayı seçenekleri temsil eden en alt

sayıdan itibaren ilave edilerek: 1.00 – 1.80 yaratıcı değil, 1.81 – 2.60 yaratıcılık düzeyi ortalamanın altında, 2.61 – 3.40 yaratıcılık düzeyi orta, 3.41 – 4.20 yaratıcılık düzeyi ortalamanın üstünde, 4.21-5.00 yaratıcılık düzeyi yüksek şeklinde yorumlanmıştır.

3.3.2. Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısını Değerlendirme Ölçeği

Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısını değerlendirme ölçeği Kürşat Yenilmez ve Belma Yolcu tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,70 olarak bulunmuş, buna göre anketin güvenilir olduğu kabul edilmiştir (Yenilmez ve Yolcu, 2007).

“Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısını Değerlendirme Ölçeği” ile elde edilen verilerde olumlu ifadeler olan 1, 4,5, 7, 9, 13, 15, 16, 17 nolu maddelerde hep seçeneği 4, sıkça seçeneği 3, bazen seçeneği 2, hiç seçeneği 1 olarak kodlanmıştır. Olumsuz ifadeler olan 1, 2, 6, 8, 10,11,12,14 nolu maddelerde hep seçeneği 1 sıkça seçeneği 2 bazen seçeneği 3 hiç seçeneği 4 olarak kodlanmıştır. Süreksiz olan ölçekteki cevap seçenekleri, istatistiksel işlemlerle elde edilen sonuçların yorumlanabilmesi için “sürekli” hale getirilmiştir. Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısını değerlendirme ölçeğindeki 3 aralık 4 seçeneğe bölünmüş (3: 4= 0.75); ; bulunan sayı seçenekleri temsil eden en alt sayıdan itibaren ilave edilerek: 1.00 – 1.75 katkısı yok, 1.76 – 2.50 katkısı az, 2.51 – 3.25 katkısı orta, 3.26-4.00 katkısı çok şeklinde yorumlanmıştır.

3.3.3. Geçerlilik ve Güvenirlilik

Geçerlik, bir ölçme aracının kullanılış amacına uygunluğu anlamına gelmektedir. Güvenirlik ise bir ölçme aracının ölçtüğü veriyi ne kadar doğru ölçtüğünü ifade eder. Bilimsel çalışmaların niteliklerini belirleyen en önemli kriter ise bu çalışmalarda kullanılan ölçme araçlarının geçerlik ve güvenirlik dereceleridir. (Uzgören, 2012).

"Ne Kadar Yaratıcısınız?" ölçeğinin geçerlik güvenirlik istatistikleri, Sabire Çoban tarafından doktora tezinde kullanılmak üzere yapılmış ve Cronbach Alpha katsayısı yaratıcılık için 0.95 olarak bulunmuştur(Çoban, 1999). Bu araştırmada Cronbach Alpha katsayısı yaratıcılık için 0.88 olarak bulunmuştur. Sonuçlar doğrultusunda ölçek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenir.

"Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısını Değerlendirme Ölçeği" ölçeğinin geçerlik güvenirlik istatistikleri, Kürşat Yenilmez ve Belma Yolcu tarafından yapılmış, Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.70 olarak bulunmuş, buna göre anketin güvenilir olduğu kabul edilmiştir. Bu araştırmada Cronbach Alpha katsayısı 0.75 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

3.4. Veri Toplama Süreci

Denizli İline bağlı Merkezefendi ve Pamukkale İlçelerinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri ile görüşülmüş, araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmanın konusu ve uygulanacak ölçek hakkında bilgi verildikten sonra katılıma gönüllü öğretmenler belirlenmiştir. Gönüllü öğretmenlere ölçek dağıtılmış ve uygulanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Veriler çözümlenmeden önce numaralandırılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS paket programı kullanılmıştır.

Dağılımın normal olup olmadığını belirlemek için Kolmogorov Simirnov testi uygulanmıştır. "Yaratıcılık Açısından Bireyin Kendini Değerlendirmesi Ölçeği" ile elde edilen verilerin (K-s)-z =1,538 p=0.018) normal dağılım göstermediği ve "Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısını Değerlendirme Ölçeği" elde edilen verilerin(K-s)-z = 1,180 p= 0,123) normal dağılım gösterdiği

belirlenmiştir. Çözümlemelerde de yüzde, aritmetik ortalama, non-parametrik testlerden ise Man Whitney U ve Kruskal Wallis parametrik testlerden t testi ve anova kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmada ele alınan alt problemlere cevap bulabilmek için toplanan verilerin çözümlenmesinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada ele alınan birinci alt problem “Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri nedir?” şeklindedir.

Tablo 7:

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Yaratıcı Düşünme Becerileri

<i>N</i>	$\bar{x}$	<i>Ss</i>
421	2,45	0,58

Tablo 7 incelendiğinde, yapılan analiz sonuçlarında Sınıf Öğretmenlerinin yaratıcı düşünme düzeyleri ortalamanın altındadır ($x=2,45..$). Bu araştırmanın bulguları diğer araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Şahin(2010) "İlköğretim Öğretmenlerinde Yaratıcılık, Mesleki Tükenmişlik Ve Yaşam Doyumu" çalışmasında, örnekleme oluşturan bireylerin yaratıcılık düzeylerine bakıldığında, % 80,6'sının yaratıcı değil, % 16,6'sının orta, % 2,5'inin ortanın üstü, % 0,2'sinin yaratıcı olduğu bulunmuştur.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada ele alınan ikinci alt problem “Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri (a) cinsiyete (b) mesleki kıdeme (c) eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?” şeklindedir.

Tablo 8.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney Testi Sonuçları

Cinsiyet	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>U</i>	<i>p</i>	<i>Fark</i>
Kadın	274	216,17			
Erkek	147	201,37	1.872	0.234	YOK
Toplam	421				

$p > 0.05$

Tablo 8 incelendiğinde yapılan analiz sonuçlarında, sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerilerinin cinsiyete göre istatistiksel olarak bir farklılık görülmemektedir. Bu araştırmanın bulguları diğer araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Zeytun(2010) "Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcılık ve problem çözme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi" başlıklı çalışmasında da cinsiyete göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Gülererli(2014) "Öğretmenlerin evlilik uyumları ile yaratıcılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi" başlıklı çalışmasında, öğretmenlerin yaratıcılık ölçeği puanlarına bakıldığında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini saptamak amacıyla yapılan bağımsız gruplar t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. Bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmeyen araştırma bulguları da vardır. Altın(2010), "İlköğretimde görevli öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarıyla yaratıcılıkları ilişkisi" başlıklı çalışmasında, öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak yaratıcılık düzeylerini algılamalarının farklı olduğu ve bu farkın kadın öğretmenler lehine olduğu bulunmuştur. Yaratıcılık düzeylerine ilişkin ortalama puanlara bakıldığında; kadın öğretmenlerin kendilerini erkelere göre daha yaratıcı algıladıkları görülmektedir.

Tablo 9.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Kıdem Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

<i>Kıdem</i>	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>K</i>	<i>p</i>	<i>Fark</i>
1-10 yıl	107	218,94			
11-20 yıl	158	202,18			YOK
21+ yıl	156	214,48	1.414	0.493	
Toplam	421				

Tablo 9 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre yaratıcılık düzeyleri arasında istatistiksel anlamda, anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu araştırmanın bulguları diğer araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Şahin(2010)

"İlköğretim Öğretmenlerinde Yaratıcılık, Mesleki Tükenmişlik Ve Yaşam Doyumu" adlı çalışmasında, örnekleme oluşturan bireylerin yaratıcılık düzeylerine öğretmenlerin kıdemlerine göre yaratıcılık düzeyi puan ortalamasında fark olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonucunda farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

Tablo 10.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Mezuniyet Durumlarına Göre Mann-Whitney Testi Sonuçları

<i>Mezuniyet</i>	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>U</i>	<i>p</i>	<i>Fark</i>
Eğitim Fakültesi	328	210,86			
Diğer (Öğretmen Okulu, Fen Edebiyat Fak. Vb)	93	211,49	1.521	0.965	YOK

$p > 0.05$

Tablo 10 incelendiğinde, örnekleme oluşturan sınıf öğretmenlerinin yaratıcı düşünme becerileri mezuniyet durumlarına göre incelendiğinde istatistiksel anlamda, anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmeyen araştırma bulguları da vardır. Altın(2010), "İlköğretimde görevli öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarıyla yaratıcılıkları ilişkisi" başlıklı çalışmasında, Öğretmenlerin, yaratıcılık

düzeylelerinin mezuniyetlerine göre farklılaştığı ve bu farkın Eğitim E./ Eğitim YO/ Eğitim F. mezunu öğretmenler lehine olduğu bulunmuştur ($t=3,08$ ve $p<,05$). Yaratıcılık düzeylerine ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde; Eğitim E./ Eğitim YO/ Eğitim F. mezunu öğretmenlerin, kendilerini diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlere göre daha yaratıcı buldukları görülmektedir.

4.3.Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada ele alınan üçüncü alt problem “Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı nedir?” şeklindedir.

Tablo 11.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı

	n	$\bar{x}$	Ss
<i>Anket Toplam Puanı</i>	421	3,26	0,29

Tablo11 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısının çok olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.4.Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada ele alınan dördüncü alt problem “Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı a) cinsiyete (b) mesleki kıdeme (c) eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?” şeklindedir.

Tablo12.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı Cinsiyet Değişkenine Göre t-testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	S	sd	t	p	Fark
Kadın	274	3,28	0,28				
Erkek	147	3,22	0.30	419	1.94	0.05	YOK
Toplam	421						

$p < 0.1$

Tablo 12 incelendiğinde, yapılan analiz sonuçlarına göre kadın ve erkek sınıf öğretmenleri arasında istatistiksel anlamda, anlamlı bir farklılık yoktur. Bu araştırmanın bulguları diğer araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Yenilmez, Yolcu(2007); "Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı" başlıklı çalışmalarında, Öğretmenin derslerdeki davranışlarının öğrenciler üzerinde yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre cinsiyet grupları arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığını sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo13.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısının Kıdem Değişkeninin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Gruplar Arası	0,007	2	0,003	0,039	0,961	YOK
Gruplar İçi	35,320	418	0,084			
Toplam	35,326	420				

$p > 0,05$

Tablo 13 incelendiğinde; istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Bu araştırmanın bulgularıyla örtüşen araştırma bulguları da vardır. Yenilmez, Yolcu(2007); "Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı" başlıklı

çalışmalarında, öğretmenlerin derslerdeki davranışlarının öğrencilerde yaratıcı düşünmenin gelişimine katkısının kıdeme göre farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre kıdem grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 14.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı Mezuniyet Değişkenine Göre t-testi Sonuçları

Mezuniyet	n	$\bar{x}$	S	sd	t	p	Fark
Eğitim Fakültesi	328	3,26	0,282	419	0,743		
Diğer (Öğretmen Okulu, Fen Edebiyat Fak. Vb)	93	3,24	0,316			0,458	YOK
Total	421						

$p > 0.05$

Tablo 14 incelendiğinde, yapılan analizler sonuçlarına göre, anlamlı bir farklılık yoktur. Bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmeyen araştırma bulguları da vardır. Yenilmez, Yolcu(2007); "Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı" başlıklı çalışmalarında, Öğretmenlerin derslerdeki tutum ve davranışlarının öğrencilerde yaratıcı düşünmenin gelişimine katkısının mezuniyete göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenin dersteki davranışlarının öğrencide yaratıcı düşünmenin gelişimine katkısının mezun olunan kuruma göre farklılık gösterdiği ve Eğitim Fakültesi'nden mezun olan öğretmenlerin dersteki davranışlarının öğrencilerde yaratıcı düşünmenin gelişimine katkısının diğer öğretmenlere oranla daha çok olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma sonucunda; Eğitim Fakültesi mezunu öğretmenlerin bu fakültelerde, diğer öğretmenlere oranla daha çok pedagojik eğitim almalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

4.5.Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada ele alınan beşinci alt problem "Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı arasındaki ilişki var mıdır?" şeklindedir.

Tablo15.

Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Yaratıcı Düşünme Becerileri İle Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Bulguları

		Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Yaratıcı Düşünme Becerileri	Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine katkısı	İLİŞKİ
Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Yaratıcı Düşünme Becerileri	Spearman Korelasyonu <i>Sig. (2-tailed)</i> <i>n</i>	1 421	0,32 421	Pozitif yönde ve orta düzeyde anlamli bir ilişki
Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine katkısı	SpearmanKorelasyo nu <i>Sig. (2-tailed)</i> <i>n</i>	0,32 421	1 421	

Yapılan analizler sonucunda; sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin

gelişimine katkısı arasında istatistiksel olarak pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde tartışma, sonuç ve öneriler ele alınmıştır.

Tartışma

Araştırmanın birinci alt problemi; "Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri nedir?" analiz sonuçlarına göre; sınıf öğretmenlerinin yaratıcı düşünme düzeyleri ortalamanın altındadır ($\bar{x}=2,45..$). Şahin(2010) "İlköğretim öğretmenlerinde yaratıcılık, mesleki tükenmişlik ve yaşam doyumu" çalışmasında, örnekleme oluşturan bireylerin yaratıcılık düzeylerine bakıldığında, % 80,6'sının yaratıcı değil, % 16,6'sının orta, % 2,5'inin ortanın üstü, % 0,2'sinin yaratıcı olduğu bulunmuştur. Bu çalışmanın sonucu bizim çalışmamızı destekler niteliktedir. Bu da öğretmenlerin yaratıcılıklarının neden düşük olduğu sorusunu akıllara getirmektedir. Bu çalışmanın öğretmenlerin yaratıcılıklarının düşük olmasının sebeplerinin araştırılmasında yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi "Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri (a) cinsiyete (b) mesleki kıdeme (c) eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?" analiz sonuçlarına göre;

a)Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerilerinin cinsiyete göre istatistiksel olarak bir farklılık görülmemektedir. Bu araştırmanın bulguları diğer araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Zeytun(2010) "Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcılık ve problem çözme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi" başlıklı çalışmasında da cinsiyete göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Gülererli(2014) " Öğretmenlerin evlilik uyumları ile yaratıcılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi" başlıklı çalışmasında, öğretmenlerin yaratıcılık ölçek

puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı saptamak amaçlı uygulanan bağımsız gruplar t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmeyen araştırma bulguları da vardır. Altın(2010), "İlköğretimde görevli öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarıyla yaratıcılıkları ilişkisi" başlıklı çalışmasında, öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak yaratıcılık düzeylerini algılamalarının farklı olduğu ve bu farkın kadın öğretmenler lehine olduğu bulunmuştur. Yaratıcılık düzeylerine ilişkin ortalama puanlara bakıldığında; kadın öğretmenlerin kendilerini erkelere göre daha yaratıcı algıladıkları görülmektedir.

b) Sınıf öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre yaratıcılık düzeyleri arasında istatistiksel anlamda, anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu araştırmanın bulguları diğer araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Şahin(2010) "İlköğretim öğretmenlerinde yaratıcılık, mesleki tükenmişlik ve yaşam doyumu" adlı çalışmasında, örnekleme oluşturan bireylerin yaratıcılık düzeylerine öğretmenlerin kıdemlerine göre yaratıcılık düzeyi puan ortalamasında fark olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçlarına göre farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur.

c) Sınıf öğretmenlerinin yaratıcı düşünme becerileri mezuniyet durumlarına göre incelendiğinde istatistiksel anlamda, anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmeyen araştırma bulguları da vardır. Altın(2010), "İlköğretimde Görevli Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılıklarıyla Yaratıcılıkları İlişkisi" başlıklı çalışmasında, Öğretmenlerin, yaratıcılık düzeylerinin mezuniyetlerine göre farklılaştığı ve bu farkın Eğitim E./ Eğitim YO/ Eğitim F. mezunu öğretmenler lehine olduğu bulunmuştur ($t=3,08$ ve $p<,05$). Yaratıcılık düzeylerine ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde; Eğitim E./ Eğitim YO/ Eğitim F. mezun olan öğretmenlerin, kendilerini diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlere göre daha yaratıcı buldukları tespit edilmiştir.

Araştırmada ele alınan üçüncü alt problem “Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı nedir?” analiz sonuçlarına göre; sınıf öğretmenlerinin davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısının çok olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yenilmez, Yolcu(2007); "Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı" başlıklı çalışmalarında, öğretmenin dersteki davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı ile bununla ilişkili olabilecek demografik değişkenler arasındaki ilişkilerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Fakat "Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı" ile ilgili bir sonuca rastlanmamıştır. Bu da bu alt problemin önemini ifade etmektedir. Daha önce bu alanda benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmada ele alınan dördüncü alt problem “Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı a) cinsiyete (b) mesleki kıdeme (c) eğitim durumuna göre farklılık göstermekte midir?” analiz sonuçlarına göre;

a) Kadın ve erkek sınıf öğretmenleri arasında istatistiksel anlamda, anlamlı bir farklılık yoktur. Bu araştırmanın bulguları diğer araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Yenilmez, Yolcu(2007); "Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı" başlıklı çalışmalarında, Öğretmenlerin derslerdeki tutum ve davranışlarının öğrencilerde yaratıcı düşünmenin gelişimine katkısının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre cinsiyet grupları arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığını sonucuna ulaşılmıştır.

b) Mesleki kıdeme göre; istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Bu araştırmanın bulgularıyla örtüşen araştırma bulguları da vardır. Yenilmez, Yolcu(2007); "Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı" başlıklı

çalışmalarında, Öğretmenin dersteki davranışlarının öğrencilerde yaratıcı düşünmenin gelişimine katkısının kıdeme göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre kıdem grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

c) Eğitim durumuna göre; yapılan analizler sonuçlarına göre, anlamlı bir farklılık yoktur. Bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmeyen araştırma bulguları da vardır. Yenilmez, Yolcu(2007); "Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı" başlıklı çalışmalarında, Öğretmenlerin dersteki davranışlarının öğrencilerde yaratıcı düşünmenin gelişimine katkısının mezuniyete göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenin dersteki davranışlarının öğrencide yaratıcı düşünmenin gelişimine katkısının mezun olunan kuruma göre farklılık gösterdiği ve Eğitim Fakültesi'nden mezun olan öğretmenlerin dersteki davranışlarının öğrencide yaratıcı düşünmenin gelişimine katkısının diğer öğretmenlere oranla daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma sonucunda; Eğitim Fakültelerinden mezun olan öğretmenlerin, diğer öğretmenlere oranla daha çok pedagojik eğitim almalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmada ele alınan beşinci alt problem; "Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı arasındaki ilişki var mıdır?" analiz sonuçlarına göre; sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı arasında istatistiksel olarak pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır.

Sonuç

Sınıf öğretmenlerine uygulanan ölçekten elde edilen verilerin analizi sonucunda sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyi ortalamanın altında çıkmıştır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin ortalamanın altında çıkması, sınıf öğretmenlerinin yaratıcılıklarını tam anlamıyla kullanmadıkları veya kullanamadıkları şeklinde yorumlanabilir. Sınıf öğretmenlerinin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimle yaratıcılıklarını geliştirmeleri ve daha üst düzeye çıkarmaları sağlanabilir. Bu sınıf öğretmenleri tarafından ilkokul öğrencilerine kazandırılacak temel becerilerden “*yaratıcı düşünme becerisi*”nin daha üst düzeyde kazandırılması açısından da önemlidir. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcılık düzeyi cinsiyet, mesleki kıdem ve mezuniyet durumu değişkenleri açısından da incelenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerine ilişkin görüşleri arasında cinsiyet, mesleki kıdem ve mezuniyet durumu değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık yoktur.

Sınıf öğretmenlerinin davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısının çok olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı hakkındaki görüşleri arasında cinsiyet, meslekteki kıdem ve mezuniyet durumu değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık yoktur.

Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı arasında istatistiksel olarak pozitif ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır.

Öneriler

Araştırma bulgularına dayanılarak uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik öneriler geliştirilmiştir

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1- Birinci alt problem “Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre yaratıcı düşünme becerileri nedir?” analiz sonuçlarına göre Sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ortalamanın altında çıkmıştır. Bu nedenle; Sınıf öğretmenleri yaratıcılık düzeylerinin geliştirilmesi konusunda seminerlere tabii tutulmalıdır.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1- Araştırma ilköğretim öğretmenlerinin ilkokullarda görev yapan 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğretmenlerinin yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısına ilişkin görüşlerini kapsamaktadır. Bu yüzden araştırma ortaöğretim öğretmenleri, üniversite öğretim elemanlarının da yaratıcı düşünme becerileri ile davranışlarının öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısının incelendiği çalışmaların yapılması faydalı olacaktır.

2- Farklı öğretim kademelerinde görev yapan öğretmenlerle, değişik sosyo–kültürel yapı içerisinde olabilecek, farklı büyüklükteki il, ilçe şartlarında da benzer araştırmalar yapılabilir.

3- Sınıf Öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin düşük olduğu sonucu göz önünde bulundurularak Sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin neden düşük olduğu ve nasıl yükseltilebileceği ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akıllı, N.(2014) *İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Eğilimleri Ve Yaratıcılık Düzeylerinin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş
- Akkuş, H. ,Atasoy, B ve Kadayıfçı, H. (2007) Öğrencilerin Çizimlerinden Ve Açıklamalarından Yaratıcı Düşüncelerinin Ortaya Konulması1 (Çizimler Ve Açıklamalar Yoluyla Yaratıcı Düşünceler). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi Autumn 2007*, 5(4), 679-700
- Aktamış, H. ve Ergin, Ö. (2007) Bilimsel Süreç Becerileri İle Bilimsel Yaratıcılık Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*,33: 11-23
- Altın, B. (2010). *İlköğretimde Görevli Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılıklarıyla Yaratıcılıkları İlişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Maltepe Üniversitesi, İstanbul
- Arik, A.İ.(1987) *Yaratıcılık* Amkara:Ayyıldız Matbaası
- Aslan,N; Cansever, B.A.(2009) Eğitimde Yaratıcılığın Kullanımına İlişkin Öğretmen Tutumları *Tünav Bilim Dergisi*, 2(3), S.333-340
- Atay, Z.(2009). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5-6 Yaş Öğrencilerinin Yaratıcılık Düzeylerinin Yaş, Cinsiyet Ve Ebeveyn Eğitim Durumlarına Göre İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi, Konya
- Balta, E. E.(2011). *Waldmann Modeli İle Yapılan Metin Öğretiminin 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama, Eleştirel Düşünme Ve Yaratıcı Düşünme Becerilerine Etkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Fırat Üniversitesi, Elazığ
- Çellek, T. (2002) Yaratıcılık ve Eğitim Sistemimizdeki Boyutu *Üniversite ve Toplum Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 2(1), 02-04

- Çiftçi, Y. (2002). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Yaratıcılık Düzeyleri İle Liderlik Tarzları Arasındaki İlişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Çoban, S. (1999) Yöneticilerin Yaratıcılık Düzeyleri İle Liderlik Tarzları Arasındaki İlişki, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Demirci, C. (2007) Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcılığın Erişi Ve Tutuma *Etkisi Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 65-75
- Emir, Ateş, Aydın, Bahar, Durmuş, Polat ve Yaman (2004) Öğretmen Adaylarının Yaratıcılık Düzeyleri" *Abant İzzet Baysal Üniversitesi*, 9, 105-116
- Erktekin, E.(2002) İlköğretimde Düşünme Becerilerinin Geliştirilmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16, 61-70
- Gelen, İ. (2002) Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Düşünme Becerilerini Kazandırma Yeterliklerinin Değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, [10 \(10\)](#) 100-119
- Günel, G. (2006) *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaratıcılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Pamukkale Üniversitesi, Denizli
- Gülererli, N.(2014) *Öğretmenlerin Evlilik Uyumları İle Yaratıcılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Güven, M ve Kürüm, D. (2006) Öğrenme Stilleri ve Eleştirel Düşünme Arasındaki İlişkiye Genel Bir Bakış *Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 75-90
- Hu, W. ve Adey, P.(2002) A scientificcreativity test forsecondaryschoolstudents *International Journal of ScienceEducation*, [24\(4\)](#), 389-403
- Isaksen, S. G. ve Parnes, S. J. (1985)Curriculumplanningforcreativethinkingand problem solving. *TheJournal of Creative Behavior*,19(1), 1-29

Karataş, S. Ve Özcan, S. (2010) Yaratıcı Düşünme Etkinliklerinin Öğrencilerin Yaratıcı Düşüncelerine ve Proje Geliştirmelerine Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 225-243

Kontaş, T.(2015) *5-11 Yaş Arası Çocukların Zihin Teorisi Ve Yaratıcılık Yetenekleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon

Koray, Ö.(2004) Fen Eğitiminde Yaratıcı Düşünmeye Dayalı Öğrenmenin Öğretmen Adaylarının Yaratıcılık Düzeylerine Etkisi *Fen Eğitiminde Yaratıcılık Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 40,580-599

Kurnaz, A.(2011) *İlköğretim Öğretmenlerinin Yaratıcılık Düzeyleri Ve Demokratik Tutumları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş

MEB (2015) http://www.sinifogretmeniyiz.biz/-ogretim-programlari--ilkogretim-programi-tanim-el-kitabi-dosya_indir-4208.asp sayfasından elde edilmiştir.

Meissner, H. (2006) CreativityandMathematicsEducation. (Cev: H. Gür, M. A. Kandemir) *İlköğretim Online* 5(1),65-72

Newell, A.,Shaw, J.C. ve Simon, H. A.(1958). *TheProcesses Of Creative Thinking*. California: TheRand Corporation

Okutan, N.Ş. (2012) *Karma Ve İzole Yaş Gruplarında Verilen Okul Öncesi Eğitiminin 4-6 Yaş Grubu Çocuklarının Gelişim Özellikleri Ve Yaratıcılık Performanslarına Etkisinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi, Konya

Orhon, G. (2011) *Yaratıcılık* Ankara Pegem Akademi Yayıncılık

Öncü, T.(1989) *Torrance yaratıcı düşünme testleri ve Wartegg-Biedma kişilik testi aracılığıyla 7-11 yaş çocuklarının yaratıcılığı ve kişilik yapıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*(Yayımlanmamış Doktora Tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara

Öncü, T. (2003) Torrance Yaratıcı Düşünme Testleri-Şekil Testi Aracılığıyla 12-14 Yaşları Arasındaki Çocukların Yaratıcılık Düzeylerinin Yaş Ve Cinsiyete Göre Karşılaştırılması *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi* 43,(1), 221-237

Özdemir, S.M. (2005) Üniversite Öğrencilerinin Eleştirel Düşünme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*3(3) 297-316

Özden, Y. (1999) *Öğrenme ve Öğretme* . Ankara: Pegem Yayıncılık

Özerbaş, M. A. (2011) Yaratıcı Düşünme Öğrenme Ortamının Akademik Başarı ve Bilgilerin Kalıcılığa Etkisi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*,31,(3) 675-705

Özkök, A. (2005) Disiplinlerarası Yaklaşım Dayalı Yaratıcı Problem Çözme Öğretim Programının Yaratıcı Problem Çözme Becerisine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 28, 159-167

Rawlinson, J.G.(1995) Yaratıcı Düşünme ve Beyin Fırtınası (1.Baskı) (O. Değirmen Cev.). İstanbul: Rota Yayın.(1981)

Senemoğlu, N.(1999). İlköğretimde etkili öğretme ve öğrenme el kitabı: Öğrenme ürünleri ve öğretimi Burdur (2016.04.10 tarihinde http://www.nuraysenemoglu.com/FileUpload/bs678778/File/modul2_ogrenme_urunleri_ve_ogretimi.pdf sayfasından elde edilmiştir.)

Şahin, E. (2010) *İlköğretim Öğretmenlerinde Yaratıcılık, Mesleki Tükenmişlik Ve Yaşam Doyumu (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)* Sakarya Üniversitesi, Sakarya

Şenol, B.(2013) *İlköğretim Okulu Müdürlerinin Yaratıcılık Davranışları Ve Mizah Anlayışları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

Tanit, T.(2007). *Eğitim Yöneticilerinin Değer Tercihleri ile Yaratıcılıkları Arasında İlişkinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Yeditepe Üniversitesi, İstanbul

Taşçı S.(2005) Hemşirelikte Problem Çözme Süreci *Sağlık Bilimleri Dergisi (Journal of HealthSciences)* 14(Ek Sayı:Hemşirelik Özel Sayısı) 73-78

Temizkalp, G(2010) *Öğretmen Adaylarının Yaratıcılık Düzeyleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur

Temizkan, M(2010) Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi *TÜBAR-XXVII*, 621-643

Temizkan, M.(2011)Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Düşünmeyi Geliştirme Bakımından Nasreddin Hoca Fıkraları.*Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Mustafa Kemal UniversityJournal of SocialSciencesInstitute*8(16), 195-223

Tican, C.(2013) *Yansıtıcı Düşünmeye Dayalı Öğretim Etkinliklerinin Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Düşünme Becerilerine, Eleştirel Düşünme Becerilerine, Demokratik Tutumlarına Ve Akademik Başarılarına Etkisi*(Yayımlanmamış Doktora Tezi) Gazi Üniversitesi, Ankara

Tok, E. ve Sevinç, M.(2010). Düşünme Becerileri Eğitiminin Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme Becerilerine *Etkisi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 67-82

Torrance, E. P.(1965) *Rewarding Creative Behavior; Experiments in Classroom Creativity*. Prentice-Hall, Inc.,EnglewoodCliffs, New Jersey

Turan, H.(2010) *Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Özellikleri İle Yaratıcı Düşünme, Problem Çözme Becerileri Ve Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki Açıklayıcı İlişkiler Örüntüsü* (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul

Uçan,Ö. Taşçı, S.ve Ovayolu ,N. (2008) Eleştirel Düşünme ve Hemşirelik. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*,3(7) 17-27

Ulaş,A. H.,Tedik,G. ve Sevim, O. (2014) İlkokul 4. Sınıfta Uygulanan Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Öğrencilerin Yaratıcılık Düzeylerine Etkisi *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED]* 52, 331-350

Uzgören, N. (2012) *Bilimsel Araştırmalarda Kullanılan Temel İstatistiksel Yöntemler ve SPSS Uygulamaları* Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım

Weisberg, R. W. *Expertise and Reason in Creative Thinking: Evidence from Case Studies and the Laboratory*. Kaufman, James C. (Ed); Baer, John (Ed), (2006). Creativity and reason in cognitive development. , (pp. 7-42). New York, NY, US: Cambridge University Press

Yalçın, N. ve Yaman S. (2005) *Fen Bilgisi Öğretiminde Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Yaratıcı Düşünme Becerisine Etkisi İlköğretim-Online*, 4(1), 42-52, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden elde edilmiştir.

Yavuzer, H.S.Y. (1994) *Yaratıcılık* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Matbaası

Yaşar, M.C. ve Aral, N. (2010) *Yaratıcı Düşünme Becerilerinde Okul Öncesi Eğitimin Etkisi* Kuramsal Eğitim Bilim, 3 (2), 201-209, 2010

Yenilmez, K. ve Yolcu, B. (2007) Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı. *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 95-105

Yıldırım, B. (2006) Öğretmenlerin Yaratıcılığa Bakış Açısı ve Anasınıfı Çocuklarının Yaratıcılık düzeylerinin, Öğretmenin Yaratıcılık Düzeyine Göre İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Ankara

Zeytun, S. (2010) Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrencilerinin Yaratıcılık Ve Problem Çözme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

Ek-1

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 16605029/44-E.11050885

02/11/2015

Konu : Anket İzni

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 15/10/2015 tarih ve 19220 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Duygu Çağ ADIGÜZEL “ Sınıf Öğretmenlerin Yaratıcı Düşünme Becerileri ile Öğretmen Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişime Katkısı Arasındaki İlişki ” konulu tez kapsamındaki araştırmasına yönelik hazırlanmış olduğu ölçek formunu, İlgili yazı gereği Pamukkale ve Merkezefendi İlçelerinde bulunan ilkokullarda görev yapan Sınıf Öğretmenlerine uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaatlar ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının “Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri” Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde uygulanması ve bu araştırma kapsamında elde edilen verilerin cd ortamında Müdürlüğümüze teslim edilmesi kaydıyla 2015/2016 eğitim-öğretim yılı içerisinde uygulamaları Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Mahmut OĞUZ
Millî Eğitim Müdürü

Güvenli Elektronik İmza

Açılış Ayıdır
05 Kasım 2015

Mahmut TUR
Memur

OLUR
02/11/2015
Ali ŞANLIER
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüzce Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Ali ŞANLIER
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:

1-Anket Formları

Sırapapılar Mah. Saltak Cad. No:76 Merkez / DENİZLİ

Tel No : (0 258) 265 55 54 Faks No: (0 258) 265 01 69

e-posta: strateji20@meb.gov.tr İnternet Adresi: http://denizli.meb.gov.tr

Bilgi için : S.GELMİŞ

V.H.K.İ.

Tel: (0 258) 265 55 54 / 708

"Ne Kadar Yaratıcısınız" Ölçeği

		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1	Belirli bir sorunu çözerken her zaman doğru işlemleri takip ettiğim konusunda büyük ölçüde emin olarak çalışırım.					
2	Cevabını alamayacağımı umduğum soruları sormak boş yere vakit kaybıdır.					
3	Soru çözmeye adım adım mantıklı aşamaların en iyi yöntem olduğuna inanırım.					
4	Zaman zaman topluluk içinde bazı insanları şaşırtacak kadar değişik fikirler ortaya atarım.					
5	İnsanlık için özel şeyler yapabileceğime inanıyorum.					
6	Doğru olanı yapmak, başkalarının onayını kazanmaktan daha önemlidir.					
7	Benim için doğru olanları yapmak, başkalarının onayını kazanmaktan daha önemlidir.					
8	Olaylar karşısında emin davranmayan kişilere saygımı yitiririm.					
9	Güç problemlerin çözümü ile bir süre uğraşabilirim.					
10	Bazı konulara kendimi fazlasıyla kaptırırm.					
11	Çoğunlukla en iyi fikirler özellikle meşgul olmadığım zamanlar aklıma gelir.					
12	Bir sorunun çözümüne yaklaştığımda önsezilerime ve doğruluk veya yanlışlık hislerime güvenirim.					
13	Sorunu çözdüğüm zamanlar, sorunun analiz aşamasında daha hızlı; elde ettiğim bilgiyi sentezleme aşamasında ise, daha yavaş çalışırım.					
14	Bir şeyleri biriktirmekle ilgili uğraşları severim.					
15	Hayal alemine dalmak, birçok önemli projenin ortaya çıkmasını sağlar.					
16	Eğer iki meslek arasında seçim yapmam istenseydi, bir kaşif yerine bir öğretmen olmayı tercih ederdim.					
17	Aynı toplumsal sınıf ve aynı meslek grubundan olan kişilerle daha kolay anlaşabilirim.					
18	İleri düzeyde estetik duyarlılığa sahibim.					
19	Sorun çözümünde önseziler güvenilir rehberdir.					
20	Başkalarına düşüncelerimi beğendirmekten ziyade, yeni fikirler ortaya çıkarmayı severim.					
21	Kendimi yetersiz gördüğüm alanlardan kaçınmaya çalışırım.					
22	Bana göre bilginin kaynağı içeriğinden daha önemlidir.					
23	Eğlenceden önce iş kuralını uygulayan insanlardan hoşlanırım.					
24	Başkalarının gösterdiği saygıdan çok insanın kendisine gösterdiği saygısı daha önemlidir.					
25	Kusursuzluk peşinde koşan kişilerin, pek akıllı olmadığı düşüncesindeyim.					

Arka sayfadan devam edebilirsiniz...

		Kesinlikle katlıyorum	Katlıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
26	Başkalarını etkilemeyi gerektiren işleri severim.					
27	Her şeye bir yer bulunması ve her şeyin yerli yerinde olması benim için önemlidir.					
28	Fazlası ile ilginç fikirler üretmek isteyen kişiler pratik değillerdir.					
29	Hiçbir çıkış yolu olmasa da yeni düşüncelerle dolu olmayı severim.					
30	Bir soruna belirli bir yaklaşımın yarar sağlamayacağını anladığımda yöntemimi rahatlıkla değiştirebilirim.					
31	Cevabı olmayan sorular sormaktan hoşlanırım.					
32	İlgilerim uğruna mesleğimi değiştirme yerine, mesleğim uğruna ilgilerimi değiştiririm.					
33	Bir sorunu çözememek, zaman zaman yanlış soruların sorulması yüzündendir. -					
34	Zaman zaman sorulara şipşak (anında) çözümler bulabilirim.					
35	Kişinin yanlışlarını analiz etmesi boşuna zaman kaybıdır.					
36	Yalnızca, düzensiz bir şekilde düşünenler benzetme ve analizlere başvurabilirler.					
37	Yakalanmadığı sürece, her zaman bir dolandırıcının zekasına hayran kalmışımdır.					
38	Sık sık, pek anlayamadığım ve henüz açıklayamadığım bir sorun üzerinde çalışmaya başlarım.					
39	Sık sık insanların, yolların ve küçük şehirlerin isimlerini unuturum.					
40	Başarımın yolunun çok çalışmaktan geçtiği inancındayım.					
41	İyi bir grup üyesi olarak kabul edilmek benim için önemlidir.					
42	İçimden geçenleri kontrol altında tutmasını bilirim.					
43	Sorumluluk duygusuna sahip bütünüyle güvenilir bir kişiyim.					
44	Kesin olmayan ve sezilmesi güç konulardan hoşlanmam.					
45	Grup ile çalışmayı tek başına çalışmaya tercih ederim.					
46	Birçok kişinin sorunu; olay ve olguları çok ciddiye almalarından kaynaklanır.					
47	Sorunları bir kenara atmayarak, sık sık onların üzerinden çalışırım.					
48	Ulaşmayı tasarladığım hedeflerim uğruna çabuk elde edebileceğim bir kazancı ya da rahatlığı kolaylıkla bir kenara atabilirim.					
49	Teoriye dayalı dersler yerine uygulamalı ders vermeyi tercih ederim.					
50	Yaşamın gizemi ilgimi çeker.					

Vakit ayırdığınız için çok teşekkürler. Duygu ÇAĞ ADIGÜZEL (duygucag@gmail.com)

Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı**Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı Anketi**

Cinsiyetiniz : B (.....) E (.....)

Kıdeminiz (Yıl) : 1- 10 (.....) 11 -20(.....) 20 ve üzeri (.....)

Mezun Olduğunuz Kurum : Eğitim Fak.(.....) Diğer (Fen Ed. Fak., Öğretmen Okulu, vs.) (.....)

	Hiç	Bazen	Sıkça	Hep
1. Derste öğrencilerimin yeni düşünceler ortaya çıkarmasını teşvik ederim.				
2. Derste öğrencilerin verdiği sorulan 'doğru' yapmaları konusunda ısrarcı olurum.				
3. Derste öğrencilerimi diğerleriyle karşılaştırırım.				
4. Öğrencilerimin derste yaptığı hatalara hoşgörülle bakarım.				
5. Öğrencilerimin derste yaptığı çakışmaları adaletli bir şekilde değerlendiririm.				
6. Derste öğrencilerime katı ve sert davranırım.				
7. Derste öğrencilerime soru sorma fırsatı veririm.				
8. Derste öğrencilerimin sınıftaki davranışlarını kısıtlarım.				
9. Öğrencilerimin olumlu davranışlarında onları takdir ederim.				
10. Öğrencilerime derste alaycı bir tavır takınırım.				
11. Derste öğrencilerimin başarı ve başarısızlıklarını not ile değerlendiririm.				
12. Öğrencilerimi sınıf içindeki davranışlarından dolayı eleştiririm.				
13. Öğrencilerime her konuda güven duyuyorum.				
14. Derste, sınıf içinde öğrencilerimin düşüncelerini özgürce söylemelerini engellerim.				
15. Ders içi etkinliklerde gayretli ve istekliyimdir.				
16. Derste farklı öğretim materyalleri kullanırım.				
17. Derste soruların farklı çözüm yollarını buldururum.				

Ek-4**Özgeçmiş**

Kişisel Bilgiler	
Adı	Duygu
Soyadı	ÇAĞ ADIGÜZEL
Doğum yeri ve tarihi	Yatağan- 26.07.1982
Uyruğu	T.C.
İletişim adresi	duygucag@gmail.com
Eğitim	
İlköğretim	Muğla Dumlupınar İlkokulu
Ortaöğretim	Milas Lisesi
Yükseköğretim(Lisans)	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Yabancı Dil	
YDS	51
Mesleki Deneyim	
2005-2008	Bursa Çelebi İ.Ö.O.
2008-2013	İstanbul Emrullah Turanlı İ.Ö.O.
2013-.....	Denizli Ressam İbrahim Çallı İlkokulu